

The Project Gutenberg eBook of Hanuumanin tytär: 3-näytöksinen apinakomedia, by Lauri Haarla

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Hanuumanin tytär: 3-näytöksinen apinakomedia

Author: Lauri Haarla

Release date: August 7, 2015 [EBook #49647]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK HANUUMANIN TYTÄR: 3-NÄYTÖKSINEN
APINAKOMEDIA ***

Produced by Tapio Riikonen

HANUUMANIN TYTÄR

3-näytöksinen apinakomedia

Kirj.

LAURI HAARLA

Oy Daimon Ab, Helsinki, 1922.

HENKILÖT:

HANUUMAN, apinakuningas
NAAKKA, Hanuumanin lempivaimo
HYYPÄ, Hanuumanin poika
INRA

KIRRA, hänen seuralaisensa
UHU, sielunpaimen
MARAKATTI, kärjäimestari
OINAS, kapinallinen
YÖKKÖ, apinauros
NARKAS, haaksirikkoinen
KAIJA, eräs apinaimpi
Pari apinaurosta ja viisasta.

Tapahtuu Hanuumanin valtakunnassa apinaparatiisin viimeisinä päivinä auringon kerran laskiessa ja kaksi kertaa noustessa Leijonan ja Koiran merkeissä.

1 NÄYTÖS

Oikealla etu-alalla on vanhan vanha pähkinäpuu, joka konkeloisine, punertavine juurineen sekä kamartuvine ja kumartuneine runkoineen on kuin alkuaikojen hämähäkki. Sen viheriää lehvistöä tulee vain oikmlta näkyviin ja alimmalla oksalla riippuu karkeatekoinen rumpu. Pähkinäpuusta vasemmalle kasvaa suora ja puhdasrunkoinen seesam-puu. Taka-alalla lempeänheleä lehdikkö. Taustalla tummansininen tulivuori, jonka muoto on kuin olisi gorilla laajoine harteineen kohonnut ryntäilleen, tuuhea pää kyhärässä. Vasemmalla pähkinäpuumetsä.

Hehkuva-aurinkoinen ilta. Kuu nousee hallavana taivaalle.

Henkilöiden naamioitukseen nähden on yleensä huomattava, että "hännäkkäissäkin". apinamaisuudesta huolimatta on kussakin vain pari piirrettä, jotka synnyttävät katsojaan lievän vaikutelman apinasta, mutta jotka eivät missään tapauksessa saa peittää sitä tosiasiaa, että juuri ihmisolennot ovat kysymyksessä. "Hännäkkäitten" huulettomuudella tarkoitetaan heidäo huuliensa kapeutta ja suhteelista värittömyyttä. "Hännättömäin" huulista ei puutu muuta kuin huulien voimakas punerrus, joka täydessä loistossaan hehkuu vain Inran huulilla.

Oinas on sorja nuorukainen, jolla on vyötäisillä lyhyet lehtiaineksista tehdyt housuntapaiset. Hänen tummat ja tuuheat hiuksensa ovat luonnostaan siistit ja sileähköt. Rintaan on maalattu koristuksia. Tulee juosten oikalta, poimii näyttämöltä Inran heittämiä pähkinöitä, syöksähtää pahkinäpuun luo ja silmää ylös, rientää vasemmalle, kurkkaa pähkinämetsään ja palaa keskinäyttämölle.

OINAS pähkinä hyppysissä: Se juupelin tyttö ei juoksusta lakkaa, vaikk' aviopähkinän otsaan nakkaa. Saan kiiivetä, viidakot hiipiä, puut viimeassa riipiä. Kun kurkkaan, juoksen ja häärin, kas, silloin paistavin säärin ja joustavin nilkoin hän latvahan kiipee ja urosta pilkoin sielt' ihitellen ilkkuu ja nauraa.

Kurkkaa jälleen pähkinäpuuhun.

— Ylös oksia ravaan ja kuherrussanoja tavaan — — Hui-ui, huk-huk, u-iiii! Käki kaunis se kukkuu, alas puusta ja silmistä hukkuu ja ketoo pitkin taas kuin kauris se kirmaa.

Etualalle, kuin vieläkin hänen juoksunsa nähden.

Miten vinhaa ja virmaa, miten solevansorjaa oli juoksu sen kellerväjalan. Kun muistan, ma karreksi palan — — Ei piiperrä tyttö se väärin ja matalin ruipelosäärin kuin muut nämä apinaimmet — —

Katselee pähkinää.

ja kolibrinsulka on laitaan lyöty. Kun hiirenhampain sit' on purtu ja syöty. Kolo somasti laitettu, ja höyhen korea pyrstöksi taitettu — —

INRA pensaikon takaa, näkymätönmissä:
Hui-ui, huk-huk, u-iiii!

OINAS
Se impeni kuherrussana!

INRA jo kauvempana:
Hui-ui, huk-huk, u-iiii!

OINAS harmista kiehuu:

Ja taaskin se kaikkosi kana!
Mut totta jos oon minä Oinas nuori,
sun sulkeva on tämä pähkinäkuori.

Juoksee vasemmalle taka-alalle, mutta töytää Yökköä vastaan, joka kierii keskinäyttämölle.
Yökkö on vanhahko apina-uros, jolla on punertava pörröpää ja partaa leuan alla. Vyötäisillä
polviin saakka ulottuva kasvikuiduista punottu vaate. Sen alla ytä pitkä häntä täysin
näkymättömissä.

YÖKKÖ kömpien ylös, ärisevästi: Ja koira viekoon tätäkin kuherrusjuhlaa, kaveruippanat nuorille
pähkinät tuhlaa ja vanhat tässä saa jaloissa pyöriä. Pää pyörällä hyöriä koht' alkaa kiima ja paritus. Mut
yhtään mulle ei heittoja helliä. Mist' ottaa särvintä lemmen kun popsittu kylleks on juhlavelliä.

INRA heittäen oikealta pähkinän, näkymättömissä:
Hui-ui!
Heittää toisen pähkinän.
Huk-huk — —
Heittää kolmannen pähkinän.
u-iiii!

YÖKKÖ koottuaan kolme pähkinää:
Hö-höh — ihan kolme aviolupaa.

Huippelehtii puun juurelle ja katsoo ylös latvaan.

Tää liiaks on hupaa — — Ja liiaks vastuunalaista toki ukkelin vanhan on kolmea pähkinää purra ja
halaista. — Mut ootapas, kauan et lymyä, maa puuttuman ei pidä lemmenrymyä, kun luuvalokoivilta
joudan, ja puusta sun nurmelle noudan.

Yrittää kavuta, silmää ylös ja huomaa latvan tyhjäksi, kiukustuneena:

Mitä häh! Ei latvassa ketään.

Vimmastuneena Oinaalle, joka tulee vasemmalta lujaa vauhtia:

Tämä enää ei apinatapaa, Täm' on synninliejusta pohjarapaa — kuten sielunpaimenen kuuluu sana.
Noin ensin pähkinät heittää ja kiinni tarrata ja sitten taattua urosta narrata — —

OINAS nauraen:
Miks sappes täynnä on vihaa?

YÖKKÖ Katalasti noin koetella apinalihaa ja kärjäin viisaiuta miestä. tapa meillä on ollut suvusta
sukuun Ken laumasta tyttärien sorjain Hanuumanin lasten kuuluu lukuun, lie sukua suurta tai luokkaa
orjain, hän juhlayönä vasta yhtä saa heittää. Mut tehtyä kuherrustempun hänen tulee itsensä oksiin
peittää, ja kukertaa samassa pähkinäpuussa uros kunnes kiapien noutaa heittäjähempun. Näin
vanhastaan tapa tyttöjen naittamiskuussa: Vain leikillä pakoon on mentävä. Mut tämäpä loikkii kuin
orava lentävä. Ja pyhästä puusta hän pähkinät haki, min vaimonpuolelta kieltää laki.

OINAS Älä muistele menneitä vuosia, nyt leikitään lemmessä uutta jo kuosia.

YÖKKÖ
Ja onkos tämäkin kukerrusta?
Hui-ui, huk-huk ja muuta luritusta
tuo ruippana huutaa ja huijaa.

Näyttäen sulkapähkinätään:

Ja katsopas — sietäisi kuritusta —
Lisäsynniksi kolibrinsulilla puijaa.

OINAS tuimasti:
Äläs, ukkeli, liikaa leukoja loukuta,
Tätä tyttöä et sinä houkuta,
Sua ennen hän mulle jo pähkinän nakkas.
Hän nimelt' on Inra, ja sorjaa
kuin hän uros toinen ei korjaa.

YÖKKÖ arvokkaasti:
Mitä kuippana kuikutat?

Olet hännätön vain ja turhia ruikutat.

Vetää lantiovaatteen alta esiin häntänsä:

Näät, häntäni kahden vaaksan ja tuuman on pituinen, vanha — Hanuuman mun on ristinyt kaikkkein viisaimmaksi ja mukaan häntäni mitan olen tunnettu kaikista rikkaimmaksi.

OINAS koirankurisesti: Olet juupelin arvokas, kyllä sen moukkakin näkee: Mut yhtä mun mieleni käkee — jos herra ei nöyrää pyyntöä hylä — soma oisihan oikein mitata, ihan tuumanko riittää se vaaksain yli.

YÖKKÖ arvokkaan alentuvasti: Laki kieltää orjan ja moukan tätä arvonmerkkiä mittaamasta.

OINAS imartelevasti: Mut oiskohan liiaksi armeliasta, jos kerran orjan ja apinahoukan tuot' ihmettä suotaisees sivellä, kas voisihan herraus hivellä myös lurjusta separatonta.

YÖKKÖ

Hö-höh, no-jaa, jos varovasti —
Vain nipukasta — —

OINAS

Ihan hipukasta.

Tarttuu samassa molemmin käsin Yökön
häntään ja pyörittää ympäri.

YÖKKÖ karjuu:

Sinä, heittiö, hellitä, heitä!

OINAS

Nyt hännällä hallitse orjia.

Samassa katkee häntä ja jää Oinaan käteen.
Yökkö tuupertuu rähmälleen.

Mitä! häntäkö katkes!

YÖKKÖ kömpien nolona ylös:

Se saumasta ratkes — —

OINAS etualalla. Yökkö taempana:

Hoh-hoo, tekohäntäkö vallassa onkin?

Nyt tiedän ma uutisen jonkin:

— Ketunhäntä lie ollut tää alunperin.

YÖKKÖ siirtyy repliikin aikana oikealle etualalle: Tuo tänne, ett' tynkään sen rihmalla kerin. Hanuumanin käräjät kohta on lässä, pyhä tuossa on käräjäpuu ja paikka mukulakivellä tässä on viisasten neuvosta mulla. Ei istuntoon voi hännättä tulla, Kas äänestyksessä ainoa keino ja taika on hännän huippu, — nyt tärkeä on aika. Tuo oitis le tänne.

OINAS

Jos selvität tarkemmin säätyänne:

Miks teillä on häntä ja arvokkuus?

YÖKKÖ istuu kivelleen: Pidä pienemmällä sa kutale, suus! On meille taattojen perintö pyhä! Siks saimme me mannut ja maat, niin pähkinä metsät kuin neilikka haat, ja siksi ei sovi meille saparo lyhä.

KIRRA Siro tyttö, jolla on hempeä, lehtiaineksista tehty puku yllä ja yksinkertainen, soma koristus kaulalla, heittää vasemmalta, näkymättömistä, Oinaaseen pähkinän ja kuhertaa laulavasti: Tule tuu, tu-tu-tui, tule tuu — —

OINAS nostaa pähkinän maasta, pettyneenä:

Ei kolibrinsulkaa tässä.

KIRRA

Tule tuu, tu-tu-tui, tutu — tuu —

OINAS kuunneltuaan heitfää pois päi inän

Ei hän, joku joikuu muu — —

KIRRA astuu näkyviin, luontevan herttaisesti: Sun polkujas seurannut olen, olen kulkenut ikävässä ja kaihossa.

OINAS

Olet laulava Kirra, sun tunnen.
Mut aika nyt ei leikkiä lemmläihossa.
Nenän tässä ma ukolta niistin.
Ketunhännät ja arvot riistin —

YÖKKÖ nousee neuvottomana, lähesty Oinasta keskinäyttämölle päin.
Palaa sitten taas Hyypän tullessa oikealle:

Uros oot ihan oiva ja mielevä, saat kaupata ruukkuja, maalaritöitä satatolkulla palkaksi pähkinöitä, jos annat sen mulle kuin lupasit.

OINAS nauraen: Lupasinko ma? Muista en lainkaan. Kas, mitäpä muuta ma sainkaan kuin ketulta hännän ja mielen ja mukaan hännän myös sovitan kielen — — Siis valhe pieni suurta valhetta vastaan.

Heiluttaen häntää.

Tää hännäkkäiltä on lainaa ainoastaan.

Kirrälle:

Tule, Kirra, nyt Oinaan myötä. Tätä paratiisia aika on tutkia ja — ma luulen — apinaherroja hännällä hutkia.

Kirra ja Oinas vasemmalle.

Hyypä tulee vasemmalta taka-alalta hölkkäjuoksua. Tämä Hanuumanin poika on likainen naamallaan ja ruippana kintuiltaan. Sylissä on hänellä ankan suuri ruukku ja hampaitteu välissä pitkä tikku.

HYYPÄ Yökölle, vetäen tikun suustaan: Isä ukko on tulossa! — Nyt kiire kuin liekillä kulossa on virrata seesamin mahlan ja mehun sen tullessa juomarijehun. Nyt reilaan hännät ja maljat!

Yökkö hamuilee häntäänsä ja painuu lopulta nolona mukulakivelleen istumaan. Samalla aikaa asettaa Hyypä ruukun seesamupuun juurelle ja tuikkaa tikun puun kylkeen. Asettuu kyykylleen, lystikkäästi virnistäen Yökölle:

Noin alkaa tikusta tippua kaljat.

YÖKKÖ hajamielisenä:

Ka — tippuu tikkua pitkin — —

HYYPÄ

Ja ensi pisarat kielellä Iitkin.

Lipoo tikkua kielellään.

MARAKATTI lattearinta ja koukkuselkä käräjäimestari. Tulee oikealta taka-alalta kiireisesti kierrerraitainen, pensaspuusta tehty keppi arvonmerkkinä kädessä:

Napa maaemon hylly ja tärskey, Hanuuman kun talsii ja naamalla pärskey. Hän saäpuu, apinakaani, ja harmaja patriarkka. Hän naamalt' on ilmetty paviaani ja valtikkana on seesam-sarkka. — Kenen kulmillä härmää on pyhässä puussa, kenen leuka on louhittu sankariluusta, ja Koirankuonolaisten ken kuuluu valtiassukuun, hän, kuningas kaikkien apinaisten, nyt saapuu tuomion lukuun.

Asettuu vasemmalle, sauva keikarimaisesti oikassa kädessä. Oikealta saapuvat: *Hanuuman*, paksu, ähkiä ja rallatteleva herra, jonka leuan alla on tukku harmaata partaa, kaulassa mahtava ketju pähkinöitä ja kädessä valtikkana katajakippo. Hänen jäljessään astuu sielunpaimen *Uhu*, jolla on pukuna sammaleenväriäinen laaja loikko. Kädessä on hänellä pitkä pahkurainen sauva, jonka päässä on naurava kuutamonaama. Mutta kuutamoympyrän toisella puolella on pähkinäisillä pallisilmillä varustettu paholaisen kuva.

Kaksi muuta apinaurosta seuraa jonossa perässä. Nämä kaksi ja Uhu asettuvat mukulakiville Yökön lisäksi istumaan. Marakatti jää seisomaan. Sielunpaimenella on muita korkeampi kivi.

HANUUMAN äkkää Hyypän lipovan kielellään mahlatikkua, koko jono pgsähtyy.

Äläs, poika, liikojia kielellä lipaise!

Hyyppä livahtaa piiloon puun taakse, josta taaton näkemättä virnistelee.

Varo, ettei tää kämmen sun pakaroitas hipaise!

Marakatille:

No mestari, rumpua lyöpäs.

Marakatti rummuttaa hetken ankarasti, joll'aikaa
Hanuuman istuutuu juuren konkelolle, palavissaan
ähkää ja puhkaa ja pyyhkielee hikeä kasvoilfaan.
Rummutuksen päätyttyä:

Hoh-hoh — miten astunta hikeä naamaan ryöpäs. — Niin — — koska ja siis tämän rummuttamisen takia ei kenkään hännätön myöten lakia saa tuomatta pyhälle paikalie tulla, on rauha ja laillinen oikeus mulla — —

Nyppää kirpun rintapuuleltaan ja napsauttaa sen taitavasti sormellaan menemään.

kevätkäräjät täyskun noustessa alkaa. Kas silmistä autuasten myös paratiisilasten on haettava raiskaa ja malkaa, nää ettei kasvoille jumala kuun, yli armosta paistavan naaman vedä kaihea turman ja vihan, mikä tuhoon veis tämän onnelan taattojen saaman ja hukuttais hurskaan apinalihan. tään laiskan ja itsekuliekin rakkaan — —

HYYPPÄ joka on kurkistellut isäänsä puun takaa, irvistellen
Marakatille:

Ukon silmät käy kaljamalle ja sakkaan, hän heltyy kohta ja itkua tuhraa.

Marakatti heristää kepillään poikaa valkenemaan.
Hyyppä kyykistyy ruukun viereen.

HANUUMAN selviten liikutuksestaan, juhlallisesti: Alamäkeä pyöri ja merehen lähti jo aurinko toljottavainen, nous taivaalle Koira- ja Leijona-tähti ja jumala Kuu ikinaurelevainen.

Pyyhkii liikituksen kyyneleen silmästään ja muuttautuu rehevään leikillisyyteen:

— Akat latteat, haituvahapset ovat vellinlaitossa hyörineet, sopuseurassa syöneet sen apinalapset on nokkelin sormin ja kyntensä nuolleet, kuperkeikkoja nurmella pyörineet, ja niks ja naks ovat kirput hampaissa kuolieet.

HYYPPÄ
Isä, täynnä on ruukku, vain tuumaa vailla.

HANUUMAN
Pisipirtailleen se tippukoon samalla lailla.

Jatkaa mielihyvystä röhisten:

Tytärlapset jo nakkasi aviopaukut ja urusten kalloon sai kuhmut ja laukut. Mut alla tummavan myrtin, kuun virrassa, vierellä kukkivan yrtin nyt tuoksuvat immet kuin peltopyyt. He nukkuissa peipon, ja ruskean rastaan kuht' ottavat ylkänsä kujertaen vastaan, ja kuhmut ja sarvet he lemmellä voitaa.

HYYPPÄ
Kukas ryyppykuntoon hunajat hoitaa?

HANUUMAN rehevästi: Kukas muu kuin mestari Marakatti, jok' on paratiisin nokkelin maailmanmatti. Hän suolaheinin ja pärskäjuurin, ngt tehkөөn oikean paratiisikuurin.

MARAKATTI kumartaen: Myös tippa muutama hunajaa ja näpsän verran kai neilikkaa viel' armossa antanet sekaan heittää?

HANUUMAN Ei neilikkaa, se karvast' on aivan ja siittää kellerimahaan vaivan, ei myöskään pippuria, jota lempivaimoni Naakka, tuo eloni murhe ja taakka, mua mahlassa juomaan puijaa. — Sydän muskotin parast' on ryytiä, sitä sekaan survo ja aika kyytiä.

MARAKATTI
Heti maistiaista tuon tuohislipolla.

HANUUMAN ojentaen valtikkakipponsa:
Tuo suoraan katajakipolla.

Marakatti kumartuu seesampuun luo.

No niin — — näin laitossa humalamäihän mun kärjävirteni solmuun jäihän — ja lieköpä kesken näin kurkkuni janoa mun tehtävä muuta kuin riemulla sanoa: Meill' autuain elo maan on päällä! Lie montakin laatua asujanta maan pinnalla täällä moni uskonon, hännätön pakana tuoll' lienee tulisten vuorien takana, mut meillä vain autuas asumaranta. Meill' oppaana askelen heikon ain' ollut on taattojen jälki ja kanta. He onnen löysivät varjosta metsien peikon, he kullekin mittasi onnen määrän. Ja jälkeen heidän sen mittaa häntä: Niin suuri kuin hännällä pituus lie, niin lavea kullakin onnen on tie. — Näin yksinkertaisella ja hurskaalla lailla on riita ja napina pannaan pantuna täällä. Ja vihoviimeksi päätös ja perustuslaki: Elo torkkuva tää ett' on parasta onnenunta ja että on parhaista parhain tää yhteiskunta, se totuus vanha neuvossa tässä tapa ollut on ainoaks oikeaks vahvistaa.

Marakatti tuo kipolla juhla juomaa. Palaa
Hyypön luo ja siirtyy sitten vasemmalle.

Siis yhdessä rytkäkässä nyt hännät pystyyn! Nostakaa-aa!

Hanuuman ryyppää. Kaikki nostavat kainalon alta hännännipukan näkyviin paitsi Yökkö,
joka ääntelehtii levottomana.

HYYPPÄ nauraa räkättäen:
Kä-kä-kä-kää — —

HANUUMAN päristää suutansa ja pyyhkii kädellään. Tekee yleissilmäyksen:
Kai vanhaa latua aatos käy??

HYYPPÄ yhä nauraen:
Ei Yököllä häntää näy!

YÖKKÖ nousten pystyyn, säikähtyneenä:
Toki häntä on mulla kuin muilla.

HANUUMAN nostaen kipponsa, jo kokonaan juhlatunnelmassa: Miks viivytät temppuiluilla sa
ryyppäysjuhlaa — — vai uudetko sulla jo aatteet — —

Juo kiposta kulauksen.

UHU nousee ylös ja koputtaa sauvallaan: Moni pähkinä kuorelt' on hyvä, mut alla on saastainen heelmä ja jyvä. Myös paratiisista apinalasten tään näin minä raskaalla mielellä. Nyt tapoja taattojen autuasten moni rankaisematta loukkaa. Koht' erota silmä ei herrasta moukkaa, niin päässyt on vallalle turmelus, saasta. Loka syntinen tullut on orjain maasta, tulivuorien juurelta tuolta, miss' asuu hännätön suku. Ketvätjuhlan he saavat kanssamme viettää Mut armosta tästä on saatu vain saastaa! He rienauzkielellä haastaa he uusia tapoja tuovat, kinamieltä ja riitaa luovat. Ja rietta heistä on Inra, koko apinakunnan riena ja villitys. Hän on kalvetustautinen, kurja, ja kuitenkin kaikille syntiin viettelys. Tavat pyhimät rikkoo tuo hurja —

Ylhäälle, puun puun konkelolle ilmestyy samassa *Inra*, siro ja ihana impi, jolla on hohtavan kellervä hiipiä ja jonka huulilla on purppurainen hohde. Hänen vartensa on soleva ja norja. Leikkivä riemu ja uhmaava kauneus säteilevät hänen olemuksestaan.

INRA
Hui-ui, huk-huk, hu-huu!

Heittää kolibrinsulkaisen pähkinän.

Tämän Inralta saa — ruma pappi Uhu-u!

Heittää toisen pähkinän alas suoraan
Hanuumanin päälakeen.

Tämän Inralta saa rymyukko Hanuuman!

Heittää koko kourallisen ukkoihin pähkinöitä.

All' auringon kuuman on kaunehin Inra!

Katoo nopeasti, ilman että muut ennättävät

nousta ylös ja häntä nähdä kuin Uhu.

UHU

Hän kosketti pyhää puuta!
Sen näittekö rietasta naamaa ja suuta?
Hän hellimistä ei enää siedä.
Sana anna siis nopsaan viedä
ja riiviö tuoda neuvoston eteen.

Istuutuu.

YÖKKÖ

Ma mielt' olen samaa.

HANUUMAN

Tämä häiriö hellän mieleni lamaa.
Mut hyypää Hyypää ja piikanen tuo.

Hyypää vikkellästi oikealle. Uhulle:

Voit eelleen synninliejua kaivaa; mut meit' älä saarnalla vaivaa.

Uhun seuraavan repliikin aikana käväisee Yökkö ja toinen
apinauroista hakemassa itselleen kipollisen mahlaa.

UHU Sen näin minä rumiluksen! oli silmissä lieska ja palo, paholaiselta varmasti laina, ja kavala niin oli suunsa valo kuin viettelys, synty on aina — — Ja tuohon ilveimpeen uroskansa on hulluna aivan?

MARAKATTI Hänen vuoksensa uroilla tappelunnuhina ja tytärten pensaissa kiukku ja kuhina.

UHU Sekasortoa näin, kademieltä ja riitaa nyt ryöhää keskeltä onnelan viitaa.

YÖKKÖ koettelee häntäpunltaan: Jaa, jaa, sen tunnen ja nään, paratiisi on keskellä häviötään.

UHU Tää ilmestys paholaispeikon, mi ensiksi kuurnii uekossa heikon, eritoten on rienannut vaimonpuolet. Nekin, jotk' ovat synnyltä vallaluokkaa, Tätä matkivat orjaa ja kurjimuskoukkaa. He simpukankuorilla ruumista raapii ja pois palapalalta untuvat kaapii.

Nousee ylös.

Ja sitten, aatelkaas — sen nähnyt oon omin silmin — he tonkii beetelinväriä, punamultaa, punalaikkoja he maalaa pitkin pakarapaikkoja — Katinkultaa! — Ja muotia! Uusinta tapaa! Paratiisi on vapaa! soi loppujen lopuksi rienaussana.

Istuutuu.

YÖKKÖ joka on litkinyt liposta mahlaa: Minä kaikista viisaimpana olen hengessä sielunpaimenen myötä. Kuka tietää, jos rienaus yltyy, he kanton hännänkin kyltyy, sen irti saumasta ratkoo — — Kukaties ihan juuresta juurtaen katkoo Tätä aatetta ajaa Oinas-vintiö, jok' on synnyltä samaa sukua, eik' armosta hännän pidä paljonkaan lukua.

HANUUMAN nauraa röhisten:

Tää aatozkin ennen on kuulumatonta.
Älä ylä turhia höpise!

YÖKKÖ ponnahtaen pystyyn:

Jukoliste, en liikoja löpise!
Tään lurjuksen valtaani vaadin,
ett' omalla kouralla tuomion laadin.

HANUUMAN Sana viisasten, nään minä, tyhjää leikkaa,aju ymmällä mun, se heittää kuperkeikkaa, Ei muuta neuvoa neuvossa tässä kuin hetkeksi nukkua — siispä on lässä nyt torkkumishetki.

Hanuuman nojaa puun runkoon ja kuorsaa, ja muutkin kyykähtävät paikoilleen ja torkahtavat.

HYYPÄ tulee oikealta kollottaen ja surkean näköisenä: Minä selkäni sain — — Se Oinas koikale niskaan kaikki, veti hännästä, viurus ja manas, ja taapäin tanas ja selkään loikki.

Itkeä tuhertaa.

MARAKATTI

Mut apinantytär — sen toitko?

HYYPPÄ kirkastuen jälleen, lapsellisessa ihastuksessa: Sinä tähtisen ihmeen tuoda voitko, hämäryössä mi läikyyy ja väikkyä kuin mainingin parmailla paistava kuu. Ja ihmeitten ihme — hänell' on — kirsikkasuu, min nähdessä päätä vain huimaa.

Hyppää etualalle.

MARAKATTI Ka — onpas tuimaa — tää poika on päästänsä vialla.

HANUUMAN Jo äsken ol' ymmällä aju, nyt järjestä viiminen hiven ja haju on haihtunut multa — — On ennen pulmissa auttanut torkkumishetki nyt, luulen, on ruukulle retki. Mikä kuutamossa on hämärää, sen aamulla aurinko selvittää.

Jönkii ruukulle ja hänen jäijessään kaksi muuta apinaurosta, Mararatti mgns seesampuun luo.

HYYPPÄ

Sitä tyttöä naimaan lähden!

UHU

Torahampailla lait sekä uskot raastoi!
— Naa — napinallista, mitäpä muuta
tuo ollut ois peli.

HYYPPÄ koirankurisesti:

Enimmäkseen he pappia hammasteli.

Uhu kääntyy raivootuneena pois päin.
Muut ovat palanneet paikoilleen.

UHU

Sai prinssi selkäänsä kaikkien nähden.
Täm' on valtoja vastaan napinaa!

HYYPPÄ puoliksi itsekseen: Kuin virpi ja köynnös hän hyväili santelipuuta ja välkkyvin hampain joukolle haastoi.

HANUUMAN istuutuessaan:

He-hee, näin tilkka tilkalta, vähin erin
Taas päästään ärjymielestä järkeen. —
Pojat! Nyt on kirppujen tappamishetki!

Nyppivät rintakarvojaan.

Samassa itmestyy taas Inra pähkinäpuuhun ja istuu sen rungolle, tullen nyt täysin näkyville ja leikitellen Yökön hännällä. Hänen takanaan on Oinas ja Kirra sekä näkymättömissä muutakin kapinoivaa apinakansaa.

UHU pyhässä vihassa: Alas pyhästä puusta, jos uskot sa kuutamon voimaan.

Ukot pöliähtävät pystyyn, siirtyvät vasemmalle
ryhmäksi. Uhu jää oikealla.

INRA

Tulin haastelomaan, ihan asioimaan.
Ja myötä on heimoa hilpeätä.

UHU kääntää toisen puolen kuutamoympyrästä: Vai pelkäätkö naamaa tätä, mi paholaisen on oma.

INRA Hui-ui, sun peikkos ei soma. Sen silmänä pähkinäpalli ja suulta kuin räyskivä halli. Ja maalattu kurjasti perin! Se tehtävä ois ihan uuteen ralliin, nenä värjättävä ois krokodiiliverin ja muutenkin — naamasi malliin.

HANUUMAN jälleen lähestyen:

Kaut' isien leukaluun!
Tuo tytär on prinsessa kuun!

INRA hypähtää alas, jääden seisomaan Hanuumanin istuimelle:

Ei kuutamoa kalvakas, ei elämä uneljas ole jumala meille. Tulivuoria kuljemme, joka auringon uuden me sylihin suljemme. ja syöksymme jyrkänteille.

UHU

Puhe tuo on jumalanpilkkaa!

INRA nauravasti:

Täm' on riemua silkkaa.

Ja minä olen prinsessa nainen!

HANUUMAN

He — — nainen —

UHU kuin mainitsisi paholaisen nimeä:

Vai nainen!

HANUUMAN

Jopa somasti liekutat, apinainen.

HYYPÄ joka uteliaana on vääntäytynyt aivan Inran viereen, osoittaa uteliaana tämän huulia:

Miks on sinun suullasi kirsikkamarjoja kaksi?

INRA Punahuulet ne on, ihan purppuraiset! Ne marjaksi maistavaksi — kuin kirsikkaiset — näin yhtehen nipristän ja hymyän — —.

UHU

Hän irtikö luonnonlaista!

YÖKKÖ

Tämä enää ei apinamaista!

HANUUMAN

Ei laatua koirankuonolaista.

OINAS

Hän ihana on, ihan jumalainen!

ÄÄNET kuuluvat vaimeana kuorona puiden ja pensaiden takaa:

Hän on jumalainen!

UHU Ja vaikene, napinakansa! Koko herjalla muodollansa hän on jumalan pilkka ja sikiö pahan. Tämän todeksi todistaa mahdan. Siis kuulkaa, mitä nyt kalloonne ahdan: On meidät jumala Kuu ihan kaltaiseksensa luonut. Hänen armostansa on meillä myös suu, min' Luoja huulettomaks on suonut. Ylös silmänne luokaa kuutamon puoleen: Hän nauraahan huulia vailla ihan apinan oikean lailla. Mut immellä tällä on lisä, jot' ylpeillen huuliksi mainii. Vain paholainen niiden on isä.

YÖKKÖ Voin taata kaikista viisaimpana, ett' totta on paimenen sana.

INRA heiluttaa Yökön häntää, hänelle tarkoittaen, somasti uhitellen:

Kenen on tämä saparoparka?

Yökkö vetäytyy peläytyneenä oikealle.

UHU siirtyy keskemälle: Ja paholaistakin hirveämpää on laadulta rienaus tää. Täm' on *inhimillistä!* Tämä muistuttaa mua suvusta villistä, suvust' ihmisen kurjan ja kalvaan, — min osa on taistella, kurjana kuolla, elo taakkana kantaa, rehkiä turhaan ja sortua väkivaltahan, murhaan. — Heit' onhan nähtykin rannoilla näillä, kun kuuttomin öin sekä myrskysäillä lyö heidät meurova meri näit' armaita rauhan rantoja vasten. — He ovatko näköä autuasten? He viruvat jäsenen nääntynein ja kaihisin, polttavin silmin.

Siirtyy takaisin oikealle, Inran huulia osoittaen.

Ja huulet — niin, on heilläkin huulet,
Mut irvistäväiset ja mustat —

INRA värysten uuden ajatuksen alla:

Min' oisinko ihminen myös — — mitä luulet?

UHU Tämän laatuiseksi tahdotte muuttaa paratiisin ja onnelan tään?

INRA

Nyt maailman hurmana, turmana nään — —

UHU Pyhä tehtävä mun on varjella maa tämä suvulta turman, kuin turvaa sen ennestään laki vanha, mi kuuluu: Jos ihmisen muotoisen rannalta tapaavat, krokodiilien kitaan se survaa. Vain tällä tavalla saastasta vapaat me saamme olla ja murheetta elää.

INRA kuin katsoen kaukaisuuteen:

Mik' ääni kaukahinen nyt ilmassa helää,
Mikä sankari astuu nyt yllä pään,
sädesäihkyä ympärillään —

UHU Ja tulta, tulta he palvovat, tulen ääressä nukkuvat valvovat, mut tulehen, tuskaan he saavat myös hukkuu.

INRA aavistavaisten aatosten tulvassa: Taru hirveät — ihmehet aatokset antaa — Se on kurja, mut ihana suku! He orjia suurten on varmaan He elää liejussa rannan harmaan, mut tuskasta riemuhun kurkoittavat. He itkevät, tappavat — — armahtavat ja nauravat taas ikiauringon alla — — Jos pieninkin heistä ma olla saisin, läpi tulisen maan, yli sinisen meren minä uzkaltais, minä repisin rintani auki ja huuruvan, tuoksuvan veren minä riemulla vuodattaisin. — Sen ahnas aurinko joisi!

UHU Pedon kielellä herjaa hän näin tavat, lait sekä taattojen uskon! Puun pyhäisen runkoon nyt hänet sidottakoon, koko yöksi hän jääköön kuutamon alle, jott' armosta Kuu hänet pahasta vääntää tai häpeään sekä nälkään nääntää. — Näin tehlää Kuutamon nimeen!

Yökkö ja kaksi muuta apinaviisasta aikovat ryhtyä tuomion täyttöön.

OINAS astuen vastaan: He, takaisin, kellerimahat, tai lonkista kiskon ma hännät ja nahat.

INRA Hui-ui, ho-hoi, minun heimoni heljä!

ÄÄNET vastaavat voimakkaasti:

Hu-hui, ho-hoi!

Hyökkääjät pelästävät ja vetäytyvät takaisin.

OINAS

Te kuulkaa, kuulkaa ja peljätkää!

Te ootte heikkoja,

Vain laiskoja komeropeikkoja — —

INRA Rutarannat ja liejumaat te annoitte orjille meille. Mut taiten ja ahkerin sormin somat, kaunihit, taidokkaat me liejusta laitoimme maljat teille. Ne kirjoin kaunehin, eläinkuvin me piirsimme vielä ja avuoksi huvin viel' laitoimme juoksevat hirvet ja tarvaat me luolamme seiniin. Nälän päivät ja suupalat karvaat, ne kaunihin luonnissa armahiks saivat.

OINAS Te soitte orjille meille vain ohdakemaat sekä autiot vuoret, okapiikkiset pensaat löi veriin jalkamme nuoret, kun herkkuro'aksi teille me pitkin ketoja heinäsiirkkoja haimme ja palkaksi koivet saimme.

INRA Mut tuskankin toimme me tuoksuvaksi! Jos janoon uuvutti kedoilla juoksut, me joimme ohdakeruusuista tuoksut. Ja uhalla tulisen turman, tulivuorilta löysimme kukkaissarjat ja paisuvat rypälemarjat, jois' ihme on hulluus ja hurma.

OINAS Me yksin olemme kaunista luoneet, meill' yksin ollut on voima ja kunto, mut nääntävä kurjuuden tunto meilt' ytimen riemust' on syönyt. — Nyt tiedämme: valhe meidät on maahan lyönyt.

INRA hurjana ilakoiden: Tää Yökön on häntä ja ketulta saatu, ja sama kaikilla teillä on arvon laatu!

Kaikki katsovat YÖkköön.

YÖKKÖ perin pöllämystyneenä:

Ka, eikäpä kieltää tainna, et irtosi sauma.

INRA nauraa hurjasti ja mukanaan orjain heimo taustalla.

Kääntgy taka-alalle päin:

Hei, naura, naura, orjan lauma!

MARAKATTI Hanuumanilie, joka on sangen ilmeisesti ihailnut Inraa:

Soputielle jo astu ja myöntelevä taiten.

HANUUMAN Ah, apinalapset! — paratiisia kaiten ja torkkumisrauhaa sen tätä sanaharkkaa käyn koivesta kiinni, jos patriarkkaa nutipäiset nää oinahat joutais kuulla ja haastaa kaposemmalla suulla Te tietkää, minäkin täynnä oon napinamieltä: Mun lempivaimoni Naakka häöpäivästä saakka on ollut äksy ja äkää äimivä. Saa kaikota kääkkänäpuuhun, nyt muija tää lempona läimivä. Ja lemmikkivaimoksi tulkoon inra.

INRA alkaa raikuvasti nauraa ja mukana entistä raikuvammin koko hännätön heimo.

HANUUMAN rehevästi:
Rymyhäihinpä hauskasti päättgy napina.

INRA naurunsa huikeaksi päätteeksi:
Hui-ui, hohoi!

Nauru lakkaa, Inra juoksee taka-alalle.

ÄÄNET
Ho-hoi!

INRA
Ho-hoi, — mun heimon neuvonpito-on!

Inra, Oinas ja Kirra katoavat taustalle.

HYYPÄ siirtyy oikealle, Hanuumanin perässä, hurjana:
Isä ukko! nyt vasta on eessäsi kapina!
Jos tyttöä tätä sun mielesi halas,
päistikkaa kuningaspuusta sun syöksen alas.

HANUUMAN pienellä isän ylpeydellä:
So-soh! — jokos kukkoilee tämä kuippana —

UHU kauhistuneena: Isä poikaa vastaan ja poika isää! niin — maailmanloppuun mit' tarvis on ennusta lisää?

HANUUMAN sopumielellä: Mut nuor' olet liiaksi ruippana, sun turha noin kaunista hanhea halata. Nääs nuoresta, kokemattomasta käy rumakin impi ihanasta, kun ei voi mielessä verraten taapäin palata. Voit orpanas Kaisankin naida noin lemmensokkona, minä kaunista kaipaen näin vanhana pokkona.

Istuu, samoin Uhu ja muut apinauroot oikealle.

HYYPÄ
Hä-hää-ä, äläs huiputa miestä!
Kyll' on mulla silmät päässä ja selko tiestä.

Riemaistuneena ovelasta keksinnöstään.

Emo Naakalle vien minä sanan, se muija kun hynttää tänne, niin toisinpa pärrää sun kieleksi jänne.

Juoksee vasemmalle taka-alalle.

INRA tulee taustalta mukanaan Oinas: Nyt on pidoista lähtemishetki, ja arvatkaas, mikä alkoi huikea retki. Jos ette Oinaan ehtoa täytä, typötyhjiksi riivimme pähkinäpuut menomatalla kaikki. Emmekä käytä niit' armasteluihin, ne viemme myötä, kotorannalle yhtehen kekoon —

OINAS
Ja sitten nuolien tekoon!

INRA Oka piikkinen pähkinän laitaa silosulkapa hännäksi toiseen!

OINAS Joka, herraan pähkinäsaitaan ja häntyrihoiseen väkä kärjekäs lentää ja juuttuu.

INRA Täst' alkaen maailma muuttuu, nyt vapaita oomme, ei orjia enää! Paratiisin valhetapoja noudata emme, ketunhäntiä, käskjä vastaan teemme tenää. Oman itsemme vuoksi me taistelemme! — Tää päätös on apinailveen.

OINAS Joka hännäkäs hukkuu nuolien piiveen, te jollette nyt sopumielellä myönny.

MARAKATTI kuiskaa Hanuumanille:
Soputielle jo työnny.

HANUUMAN

Se peevelin poika kun Naakan haki —
Pelas poika se peliä kiero,
tuot' oiskohan toista nyt naimiskauppaa hieroa.

MARAKATTI

Uus anna nyt apinakunnalle laki.

HANUUMAN Sen pappi tehkööön ja sarnatkoon, minä Hyypälle tyttöä kosin.

UHU nousee: On napinaa tämä rietasta tosin, mut armosta patriarkan sovun yhteisen takia teen uutta nyt peruslakia, jok' oikeuteen sekä arvoon samaan niin nostaa hännäkkään kuin hännättömänkin. Se seisoo ajast' aikojen loppuun hamaan ja kuuluu muodolta seuraavazti: Tähän saakkä on määrätty hännän mukaan, ken pähkinäpuita on saanut, ken ei. Täst' alkaen hännän vuoksi ei kukaan saa pähkinäpuita, ei omaisuutta, vaan rikkauteen sekä häntään nähden nyt seurattakoon tätä tapaa uutta: Ken taatolt' on perinyt seesam- ja pähkinäpuita, hän perinnön merkiks saa liittää hännän, joko villavan, pitkän tai lyhyenlännän, ain' isien antaman hyvyyden mukaan. Täm' on yhteiskunnassa uudistus suuri: nyt on seuraus vain, mik' ennen ol' alku ja juuri. Täm' on annettu Kuutamon nähden ja noustessa Koira- ja Leijona-tähden, Täm' on annettu kuningaspuussa, paratiisissa, naittamiskuussa.

INRA nauravalla pilkalla:

Ketunhännällä ympärikäännös!

OINAS

Sanasaivarrus, väännös!

Naakka tulee tuohottaen oikealta taka-alalta jäljessään Kaija ja Hyypä. Naakka Hanuumanin luo. Kaija jää Hyypän kanssa seesampuun luo. Naakka on pippurisilmäinen ja kiinteälihainen muija, puettu mustiin rimpsuihin. Kaija on ruma ja ruipelosäärinen apinatytär, kirjavankoreasti puettu. Kaija lähentelee Hyypää, joka puolestaan kiertelee Inraa. Kaija katseltuaan Inraa vetää puvustaan punamultaa, maalaa tällä itselleen mahtavat huulet ja näyttää niitä mielistellen Hyypälle.

NAAKKA

Vai niin! Ken taas,
sun kurkkkuus liiikoja kaas!
Ja ettäs kehtaat!
Ikäloppuna tyttöjä vehtaat — —

HANUUMAN nousee ylös:

Jaa, jaa, muija, tärkkiä valtaseikkaa — —
Täss' aateltu, punnittu on.
Nääs poikamme Hyypä — —

NAAKKA

Ja siinä viel' lynkkää ja keikkaa!

HANUUMAN Vaan Hyypä kun on ihan naimaton, niin aattelin — — Inralle naittaa — —

NAAKKA uhkaatasti: Risatautisen prinsille laittaa, ja kaunotar Kaija on tässä!

INRA ilakoi ja nauraa: Hanuuman on ukkeli oiva, mut tuima ois liiaksi anopin hoiva — —

OINAS Täst' ei tule hullua hurskaampaa, koko apinalaumast' ei selvää saa, — Kotomatkalie lähde mun suojassani, kotorannalla kannan sun majahani!

INRA kohoten korkeaksi: Ken noutaa vuorilta tulen, hänet syliini sulen! Ken on huulilta samanlainen kuin prinsessa nainen, hän on valtiassun! — Hui-ui, ho-hoi!

ÄÄNET

Ho-hoi! ho-hoi!

INRA

Kotomatkalle heitmoni mun!

OINAS poistuessaan taustalle:

Nyt alkaa pähkinäsota!

NAAKKA Uhulle: Mitä on tämä villitys täällä, ei kenkään tääll' ole selvällä päällä?

HANUUMAN

Älä lähde mun luotani, kaunis.
Sinä lupaa mun tyttärekseksi tulla.
Syli vanha ja raihnas on mulla — —

NAAKKA kääntyy uhkavasti Hanuumaniin päin: Ja vieläkö kierrät sa loilotuskaulaa.

UHU ankarasti:

Mitä papanapataa sa kielellä hierrät.
Hän itsensä selväksi laulaa,
ja tulevaisia aattelen minä.
Jo vaikene vaimo!

HANUUMAN Olen hämähkiseittien peittämä, ja sammale silmäni varjoo, laho oon minä hylky, myrskyjen heittäjä, mut Lempeää lauhaa sylini tarjoo. Olen hallava kuutamon naama, mut nauraa taidan ja ruskottaa jos hivellä käteni vanha sun kutrias saa —

INRA vakavoituen: Tytär kuutamon synnyltä lienen, mut päivästä säkenen pienen sain silmäni terään ja huulteni maloon en tyydy, en tyynny ma kuutamon valoon! Hanuumanin tytärten lien minä lukua, mut tunnen kuin oisitte vierasta sukua. Te ootte kuin nukkuvat mättäät ja kannot on kuutamon kumossa, mut mulla on sydämessä kellervä aamu, elän saapuvan sankarin lumossa.

Iloisesti.

Hyvästi naurava kuu!
Hyvästi haurava haamu!

HANUUMAN Hyvästi, kirsikkasuu, sinä nouseva aamu!

Inra katoaa nopeasti oikealle. Hetken vaitiolo.

NAAKKA leppyneesti: He ukkoraasu, pois käsikynkkää nyt muijasi rinnalla lynykää — — johan aika on juomasta laata, kototurpeelle — — puun alle maata, Minä oksalla valvon ja kykkään —

Hanuuman työntää hänet pois.

INRA näkymättömistä huikeasti:
Hui-ui, huk-huk —, ho-hoi!

ÄÄNET

Hoi, ho-hoi — ho-hoi!

UHU Nyt alkaa sankariaika! nyt on ruttona sotaan käytävä, on juurritettava maasta pois suku paratiisin onnea jäytävä. Se on ajettava vuorien tuolle puolen, niin — ihmisten luo sekä vaivan ja huolen.

HYYPÄ

Minä ryöstää tahdon sen tyttären!

YÖKKÖ Ja häntäni ainoalaatuisen ma tahdon takaisin riistää —

MARAKATTI

Minä sankariarvosta kiistää.

YÖKKÖ Ja koira vieköön, ma vannon: niin kauan mies tämä päälle rynkää, niin kauan kannan vain häntäni tynkää kuin häntäni entisen takaisin perin ja paikallensa sen jälleen kerin. Tätä ennen en kättäni lepuuta, en valaani syö, en epuuta!

HANUUMAN puoleksi itsekseen: On tottakin valtikaskipossa monta perin karvasta marjaa, ja siivotonta monen narrin kokomaa sakkaa saa siitä kuningas kaalia. He — — kaikilla onnet ja riemut haalia ja itse peljätä akkaa, joka kuningaspuussa istua kykkää ja sieltä jos jotakin niskaan lykkää. — Ka — — niinhän se on — ja on ollut aina.

INRA yhä kauvempaa:

Hui-ui, huk-huk, ho-hoi!

ÄÄNET

Ho-hoi, ho-hoi — ho-hoi!

HANUUMAN ankarasti kaikille: Mut tietäkää: tätä impeä tuhotakseni en kättäni nosta; kuin tgettäreni hän mulle on kallis. Kotiin menkää, ei nyt mua vastustaa, ei mairia renkää.

Hanuuman vasemmalle taka-alalle Naakka jäljessä.

UHU

Ei ukosta estettä, hän kyllä malttuu.

HYYPPÄ

Kun seesami suonissa talttuu.

YÖKKÖ

Tähän saakka on riittänyt nyrkkien nujakka.

UHU

Nyt ei, ase tarpeen käypä ja sujakka.

Marakattilie:

Ota oksalta jumalan rumpu. Ylös, miehet! Auki nht taattojen hautakumpu ja kouraan taattojen leukaluut. Sota taattujen puolest' on vnitosta varmaa, kun myötä manalan lauma on harmaa, homeparrat ja mahtavat tietäjäsuut.

Lähtevät, marakatti edellä rumpua lyöden ja viimeisenä Kaija ja Hyyppä.

VÄLIVERHO

II NÄYTÖS

Heleä biekkaranta hännättömien asuinsijoilla. Oikealla runsaasti ohdakeruusuja ja kallioseinämä, jossa on puoleksi kasviston peitossa oleva luolan suu. Oikealta etualalta alkaa poiku nousta vuorilie päin. Vasemmalla pähkinämetsä, metsäparatiisin viimeisenä rajana. Taustaila meri. Erikokoisia saviastioita pensaston reunassa, osaksi maalattuja, osaksi maalaamattomia. Lyhyt etelämäinen aamuhämärä katuo nopeasti auringon noustessa säihkyvänä ja paahtavana.

Hyyppä ja Marakatti konttaavat vasemmalta aivan etualalle.

MARAKATTI pelokkaalla äänellä:

Äläs eemmäksi konttaa, veli.

Molemmat pyörähtävät istumaan rinnattain ihan etualalle.

HYYPPÄ näsäkkäästi:

Mikäs kielelläs sammalteli?

— Jokos sankaruus sua arveluttaa?

MARAKATTI hampaat loukkua lyöden:

Meren kylmävä henki mua vavistuttaa —

Ratselee gmpärilleen.

Nyt tultu on vihollismaahan.

Viittaa vasemmalle.

Tuoss' apinametsäin on viimeinen raja.

HYYPPÄ osoittaa oikealle:

Tuoss' orjain lie joku luola tai maja.

— Äläs, kun kurkkaan ja kuulostelen.

Juoksee ketterästi luolan luo.

MARAKATTI

Älä hiivatissa — ma taapäin hiiviskelen.

Konttaa vasemmalie.

HYYPPÄ juoksee takaisin etualalle:

Ma luulen, siell' impien hengitys hyrrää —

MARAKATTI

Tule pois, sotajoukolle viedään sana.

HYYPPÄ ilkkuvasti:

Mitä mestari kyrrää?

Ojentaiksen rehentelevästi.

Jos oiniitais vähän selkää.

Heittää kuperkeikan,

Tämä poika ei pelkää.

Marakatti kaapaisee pähkinämetsään, aurinko nousee
ja voimakas valo valahtaa päin Hyypän naamaa.

HYYPPÄ säikähtää, katsoo vasemmalle:

Se juupeli lipettiin lippas.

Kuulostelee luolalle päin, josta kuuluu oksien risahdus.

Ja tää uros karkuun kippas!

Katoo vasemmalle.

KIRRA Tulee luolasta:

Ah, Oinasko täällä? Ei ketään näy:

Yhä vieläkö vuoria käy?

Tähän viivyntään mikä lienee syy?

— Kuin risahtanut ois taittuva oksa — —
sisilisko lie ollut tai keltakyy.

Luolaan päin Inralle:

Oi, Innra, jo aurinko nousi!

INRA ilmestytyt luolan aukolle:

Kiven kautta ja kallion tunsin sen!

Sisar armas, nyt nauramme leikkien,

kotorannalle taas kun tultiin.

Rientää hietikolle, esinäyttämölle, vetäen Kirran mukauaan.

Olat tyttöjen aurinkokultiin, jalat hiekkahan polttelevaan.

Istuu hiekalle.

KIRRA levottomana:

Minä Oinasta kaipaen palajamaan — —

Siirtyy taka-alalle, katselee merelle.

INRA sieppaa hietikolta sisiliskon: Sisiliskoni kelleväkuono, näölt' ootko sa vieläkin huono, vaikk'
aurinko nuolin sun silmiäs avaa.

Nostaa sisiliskon päivää kohti.

Sa, kömpelö, päivään katso ja nopsasti havaa tai hämähäkki sun poikasi vie — — Vai mehiläistenkö
noutoon herralla tie? He, juokse, juokse — no nopsempaan tai kiinni sun nahjuksen saan!

Kaappaa sen jälleen käsiinsä.

Tai tanssilla kierrän ja kaarran, sun, etanan, hölmöksi saarran!

Heittää sisiliskon hiekalle ja tekee muutamia verkkaisia tanssiliikkeitä sisiliskon ympäri. Siappaa sen sitten maasta ja pistää seuraavan repliikin aikana vierellä olevaan ruukkuun.

Mitä, etkö sa auki saa silmäsi terää, ett', tunnoton, auringon voimasta herää! Savivankilaan sinut heitän ja hiekalla silmäsi peitän.

Ponnahtaa pystyyn, ilakoimalla.

Nyt tiedänkin, mitä teen!

Kirralle, joka yhä eloisammin on tarkkaillut merelle.

Hae, Kirra, nyt immet ja pojat, kaikk' etsi louhikkopaikat ja ojat, sisiliskoja kerkeitä poimi, saviastiat täyteen nopsasti toimi, niit' aimo röykkiö vuorelle kerää — —

KIRRA sivumennen, yhä tarkkaillen merelle
Mit aijot niillä?

INRA liikehtii nauraen vasemmalla ja etualalla: Niiss' oiva temppu voi piillä. Me nauraa saamme viel' apinoita, kun kukistamaan he saapuvat napinoita, ne, nääs, sisiliskoja, jokaista matelevaista niin hullusti pelkää kuin paholaista.

KIRRA
Mut tuolla mi merell' on mustukainen?

INRA ponnahtaa kiihkeänä Kirran luo:
Mitä näät? Oi näytä ja sano!

KIRRA osoittaa sormellaan:
Kas tuolla! Mi liekin laineilla keikkuvainen.

INRA tarkattuaan, pettyneesti: Merikarjun lie pyöreä pää — — jok' aamu se siellä leikkiä vääntää, mut mitään muuta en koskaan nää.

Keskenmälle siirtyen.

Surumielelle ulappa tyhjä mun kääntää.

KIRRA
Mit' oottelet sieltä, sa sano?

INRA Meri laiskana makaa jok' ainoa aamu ma turhaan sinitanteren takaa oon kuunnellut ääntä ja sanaa, jok' arvaisi ken minä olen, miks' suvustanikin erilaisena aivan näit' armaita rantoja polen. Mut turhaan, tuo autius antaa vain vaivan.

KIRRA ihmetellen:
Suru sulla on kummacta ikävästä.

INRA käyden kärsimättömäksi:
Ei mitään ymmärrä vaivasta tästä!

KIRRA Mure mulla on muusta — — Minä lemmin häntä, hän sinua, ja kylmänä vieroo hän minua, sano, kuinka ma lempensä nostan.

INRA halveksuvalla ivalla: Sinä palvele, vaivainen yhä kurjemmin nöyrry, joka askele vaivu ja köyrry, niin omanas lempi lie taivainen — —

KIRRA Tuhat kertaa mun murheeni ihanampi kuin hurmaa on auririgon alla.

INRA
Älä häiritse sopertamalla — —

KIRRA
Viel' et sinä lemmestä tiedä.

INRA yhä kärsimättömämpänä:
En nuivaa muotoas siedä!
Mene pois! Minä yksin tahdon olla
ja polttaa rintani auringolla!

Kirra oikealle.

INRA yksinn, auringolle, nopein tempoin: Mun ainoa tuttavani, mun ainoa hallitsijani, olen kapinamielellä, tän' aamuna uhmalla tanssin, en raivolta riemua kiellä.

Tanssii aurinkotanssin, joka verkaisista ylpeistä liikaheluista alkaen kulkee lapsellisen uhman ja yhä painavamman väsähtämyksen vuorotellessa horjohtelevaan nääntymykseen saakka. Tanssija väsähtää polvilleen ja painuu puoleksi istuvaan asentoon. Lausuu tanssin aikana.

Ah, huimemmin kiillä, nää huulet tuhkaksi hiillä! — Tuliteränä kiillä ja pois nämä viillä!

Tanssin päätyttyä:

Ah, yksinäni oon kurja ja jälleen heikko — Et ystäväni sa ilmojen peikko: — Tulenpolttaviksi sa loit verihedelmät huulten, mut tyhjiä tuulten mun marjani nääntää soit. Ne myrkkymarjaksi muuta, niin annan ma Kalmalle suuta! — Sekasiittiö lienkö ma rujon ja vamman, vai juurtako korkeamman kuin heimoni muu. Ihanaiseksi sanovat toiset ja toiset kurjaksi, vaivaiseksi. Ken oikein arvas, en keksi — —

OINAS tulee oikealta nääntyneenä sammunut, vielä savuava soihtu kädessä:

Tulen sain minä soihtuun, mut tuuli sen tullessa löi. Sitä hurjasti hulmutin, juoksin tänne, käsivarressa huusi jok'ainoa jänne, mut äkkiä tyhjä sen söi — —

Väsähtää maahan.

INRA kylmästi, käskevästi:
Savun kitkerän sait, tuli polttava tuo!

OINAS Sen houkutin vaivojen yöstä, jo suutelo suo!

INRA pilkalla:
Mies mieletön olet!
— Ei palkkaa puolesta työstä.

KIRRA tulee hengästyneenä oikealta: Me olimme kedolla liskojen haussa. sun juoksevan näin —

OINAS aikoo nousta:
Taas lähden ma vuoria päin!

KIRRA vasemmalle:
Oi, jää, Olet nääntynyt ihan.

Lähestyy Oinasta huolestuvasti.

Tulenvioissa olkas on pahoin, tuon sulle viiniä juoda.

OINAS nousee ylös:
Tuli polttava täytyy mun tuoda!

Syöksy oikealle.

INRA Tulisoihtua tahdon ma hulmutella, tuliliekit ja purppuralinnut joka maljahan kuvaella. Nyt rannalta nopsasti nouda merivettä — ja myötä tuo beetelipunaa — —

Ottaa maasta värisekoitusastian.

Täss' ennalta kyllicks on krokodiiliverta —

Kirra on haluttoman näköinen.

No, nopsempaan, nyt ei tuumia juoda.

Kirra ottaa ruukun ja katoa oikealle taustalle.

Sideaineeksi joutsenen, munaa — —

Ottaa eräästä maljakosta muuan, jonka rikkoo ja vuodattaa värimaljakkoon.

KIRRA kirkaisee näkymättömissä ja syöksähtää taka-alalle:

Siell' lepää vainaja kalvas!
— Alus kumma sen on tuonut rantaan.

INRA kuin kaikki riippuisi yhdestä vastauksesta:
Näölt' onko se ihminen?

KIRRA
Sitä tiedä en — —

INRA
Kyy purkoon sun, tomppelin, kantaan!

Inra syöksyy näkymättömiin oikealle taustalle.

KIRRA ykin:
Miks' yltyi raivoon hän — — minä pelkään — —

INRA tulee näkyviin taka-alalle:
Sisar armas, mua auta!
Hän hengittää!

Kantavat keskinäyttämölle Narkaan, haaksirikkoisen, joka on repaleisiin puettu kalpea nuorukainen ja jolla on pronssinen lyhyt miekka vyöllä. Inra lyyhistyy Markaan Iuo kiihkolla ja kiireellä, tarkastelee kasvoja ja rintaa, nousee polvilleen ja puhuu luonnonlapsen välittömyydellä.

Oi, nää, toki silmillä nää, ihan huulet on hällä!

Katsahtaa uudestaan, pettyneesti.

Mut tummanpuhuvaiset, ei kirsikkaiset, kuin mulla — — — Mut ootas, kun huulilla koskea koen ja kuherrussanoja hoen.

Suutelee varovasti ja arkana, ponnahtaa takaisin.

Ne maistui kuin kylmä ja kuuma!

Suutelee uudelleen, suutelee pitempään ja raskaammin, äkkiä vaihtuen hurmasta kauhistukseen.

Mik' yltää mun vaiva ja huuma!

Suuressa hädässä:

Maa ilmoja nousee ja nostaa ja aurinko maahan putoo, tulisilmin se saapuu, ja kostaa — tulikärjillä silmäni kiinni kutoo, pään ympäri ilmoja lyö, pään puhki jo ampuu ja vereni syö. — Tulen silmiltä sokeaksi, tām' on kuolemaksi — —

Vaikenee hetkeksi ja jää liikkumattomaksi,
kunnes havahtuu kuin unesta.

Maan alla vai auringossa mun ahdisti rintaa —

KIRRA joka on lähestynyt haaksirikkoista: Oi, katsopas huulien pintaa, kuin beetelinpunainen maljakossa se puuntaa ja hehkuu — —

INRA yhä poissaolevana, polvillaan: Kuin myrkkyä, Kalmaa, kuin tahmaista talmaa ma suudellut oisin, ja kuitenkin lämpimät veret, mua huuhtovaiset ja puhtaat meret ois alta ja syvältä nousseet — —

KIRRA
Ne suutelit punertaviksi — —

INRA katsoo, riemastuu, barbarisesti:
Verenkarvaisiksi!

Noulee ylös ylenpalttisessa riemussa.

Hän on ihmisen poika, tytär ihmisen minä!

KIRRA
Hän huulia avaa!

INRA painuu jälleen Narkan puoleen. Kirralle:
Hae viiniä, Kirra.

Kirra poistuu oikealle. Narkaalle:

Unest' irti jo nouse ja havaa — —

Suutelee.

Jumaljuurtako olet? Meren vaahtisen harjoja kuljetko, vai auringon maitako polet? — Sinä rintaan salaman suljetko, tulen tuintuvan silmies teriin, vai mist' olet polton näin valanut veriin?

Kirra tuo ruukulla viiniä, jota Inra juottaa Narkaalle. Tämä alkaa herätä.

Oi, näytä, mit' on sinun luomies alla.

Kirralle asiallisen nopeasti.

Mene, astele hiljaa, Pane öljyyn martagon-liljaa ja tuoksuva kuminayrtti — — tee parannusvoide sa lempeä, lauha, myös hedelmät mukana tuo —

Kirra oikealle, Narkas liikahdaa.

Sun luomesi auki ma poltan!

Suutelee Narkaan silmäluomia, tämä avaa silmänsä.

Sana, katse ja suutelo suo!

NARKAS Mihin tullut ma lienkin, en viel' ole krokodiilien muona.

INRA

Olet paratiisissa — — Inran luona.

NARKAS Äläs mitä, paratiisissa minä? Se päällä maan oli valhe suuri, mut enkös paratiisissa juuri sitä valhetta valheeksi luule — — Ja enkeli sinä?

INRA Olen ihminen ihana, palan lempenä, vihana! Sua lemmin ja huollan, sua surmalta puollan ja muut minä murhaan.

NARKAS

Ihan lienet sa prinsessainen?

INRA ujostelevasti:

Olen prinsessa nainen — —

Ken itse olet ja mistä sa tulet?

NARKAS Tulen kaukaa saarilta terhetärten, minä lauluja lauloin ja polkuja erhetärten minä maleksin lemmpauloin. Päätoimelta lien ollut kerjäläinen, kuten meidän maassa laulajan vapaan on oltava vanhaan ja käypään tapaan.

INRA

Suur sankari varmaan on kerjäläinen?

NARKAS nauraen:

He, sankari suuri ja vihelijäinen.

INRA Ja salaman paistavan kupehelles sait voimasi merkiksi, laulajaniekka.

NARKAS Täm' on taitava tappelumiekka. Sen tappava kärki hyve suurin on meillä ja korkein järki. Kenen ryntäitä säilä tää syö, sen eessä on manalan yö. Sen varkain lähteissä vyölleni pistin, hätä ei lue, katsohan, lakia.

INRA

Olet hurja ja rohkea mies!

Mut tännekö ohjasit ties

sinä Inran ihanan takia?

NARKAS Vähän pilkkasin narrien äiyä, mi meidän puolella ohjaili maailmaa. Se hallitsi luomalla riitaa ja hätää, ja luottaen hengen ja sanan voimaan ketunhännällä koetti se ratsastaa.

INRA nousten, iloisesti pyrähtäen: Ketunhännät! Kuin meidänkin maassa on tapana säädysssä arvokkaassa.

NARKAS Mut niin oli voimalta heikko se ajua, ett' toinen jos voitti kielellä piesten, niin oitisa tappelu rajua oli käynnissä roikassa miesten. Ken näät oli hävinnyt hammasteluissa se sisua näytteli tappeluissa. — Myös naisista irvileukana lauloin, en sietänyt heitä, he täynn' oli juorua, lorua, jos jotakin uikutusta ja porua. He tästäkös suuttui ja kaakatuskauloin mua kapina-aikeista syytti. Mitäs muuta kuin sitoa eväsnyytti ja ruuhella pakoon. — Yltiöpäiseen näin retkeen ryhdyin, saarehen yksinäiseen oon etsinyt tietä.

Väsähtää maahan Inran viereen.

INRA riemuissaan:

Olet sankari kapinaurosten sorjain.
Ja vainottu lailla oot orjain.
Tuli rintahas lyötty,
tuli välkkävä vyöllesi vyötty —
Ja huulilta samallinen
kuin prinsessa nainen!
Olet sankari unieni!

NARKAS vähän kohottautuen:

Tuo viiniä huulilleni — —

INRA Olen kaltaisesi, tulen immeksesi.

Aikoo painua Narkaan puoleen, mutta havaitsee tämän menneen tainnoksiin ja peljästy. Yökkö, MaraMatti, Hyyppä ja pari muuta apinaurosta hiiviskelee pitkät köynnösköydet ja isien leukaluut kädessään esiin vasemmalta ja lähestyvät Inraa takaapäin tämän näkemättä.

Hän riutuu jälleen, hän kalvistuu — —
— Taas auttaisko suutelosuu.

Aikoo suudella, silloin kietoo Yökkö hänet takaapäin köynnöksiin, vie vasemmalle ja sitoo nopeasti ulomman puun kylkeen. Narkas jää makaamaan tainnoksissa. Hyyppä menee myös Inran luo. Marakatti ja kaksi muuta lähestyvät Narkasta, varovasti ja kurkkien.

YÖKKÖ Häh-häh, jokos selvän teit, mihin häntäni veit!

INRA ylpeässä uhmassa, jossa soinnahtaa myös lapsellista uhittelua:

Olen ihmisen morsian!
Sain sankarilta ma salamaa.

HYYPPÄ

Olet kauniimpi entistäkin — —

YÖKKÖ

Sun opetan kyllä sun, västäräkin!

Heristelee uhkaavasti leukaluulla.

INRA voitonvarmasti uhitellen:

Lyö, kääpiöpeikko,
sun iskus on heikko.
Nyt syntyy sankarin ihme!

HYYPPÄ

Äläs immelle mun sinä mekastele!

YÖKKÖ

Älä siin' ihan nokalla kekastele!

MARAKATTI

Pojat, täällä lie ihmisen kakara!

Yökkö siirtyy Narkaan luo. Hyyppä jää ihmettelemään Inran ihanuutta.

Niin kalvas, ett' aurinko luun läpi paistaa.

YÖKKÖ

Mitä muotoa peukalosalakara?

Kumartuu tutkimaan.

Jos mallia käyräkyntistä, kaistaa — — no, enkös sanonut — — katsohan petoa, sama ruoja, mielt' ihan alkaa etoa — — Hanuuman ja sielunpaimen miss' aikaillevat? Heit tarvis ois tuomion tekoon — —

HYYPPÄ Isä viholaiskekoon jäi seesamin alle, emo vieressä tärrää ja hyppii, ukon turkieta otuksia nyppii.

MARAKATTI Ja paimen, hän liian suuren sai leukaluun, tähän lähelle väsähti alle pähkinäpuun.

HYYPPÄ

Minä lennätän sanan!

Yrittää kurkottaa sormellaan Inran huuliin,
Inra uhoaa puraista.

Isält' omaksi pyydän sun, kaunihin kanan!

Juoksee vasemmalle.

YÖKKÖ

Pojat, ihmisen peijjaisjuhla nyt alkaa!
Paratiisissa, onnelan puolla
otus tuollainen harvoin saa kuolla.

Kääntyy nauraa hohottaen mennäkseen Inran luo.

MARAKATTI

Mit' oisi, jos nipästäis ihmisen jalkaa?

YÖKKÖ kääntyy takaisin vihaisena: Jätä nipistämättä se sorkka tai vilutauti ja horkka sun selkäsi köyryyn lyö ja lisäksi untuvat nahasta syö.

Menee Inran luo, mielistelevästi houkuttellen.

Naa — jokos sirkutat, sirppana sorja, miss' on minun häntäni norja — — — Mikä hyöty on kiukusta mykästä? Ei mykkää neitoa missään lykästä, sano päätä ja pahkaa, niin paimenen eessä sun suojelen selkänahkaa.

Jatkaa hiljaisella äänellä houkutteluaan.

MARAKATTI Mut oikein kun nuuskin ja tarkkaan, tuot' otusta vertaan patriarkkaan ja pappiin ja muihinkin apinoihin, on niinkuin ois jotain apinamaista — tosin nurjalta puolelta käännettynä miten sanoisin — kieroksi väännettynä — ois jotain tuttua, ssukulaista etonaamassa tuossa — —

YÖKKÖ suuttuneena: Mut ootas, kun pappi suo saarnansa antimet niin tottapa heltii kielesi kantimet!

MARAKATTI Kuka ties ovat olleet hekin paratiisissa kerran kuin mekin, mut sitten houkiksi, narreiksi käyneet ja pöyhkeinä ylpistäyneet. On miekkonen täytynyt portista ajaa, ja ulkopuolella onnelan rajaa on suurtunut hullujen luku, on siittynyt sairasten suku.

UHU tulee vasemmalta suoraan Narkaan luo: Mitä kuulin, sen todeksi nään. — Laki paratiisin on pyhä ja tuomio sen on selvä ja lyhä: Krokodiilien suuhun, ken apinaurosten kuulu ei sukupuuhun.

YÖKKÖ osoittaa Inraa:

Ja tää, tämä raatoa nuoli!

Se seikassa raskas ja painava puoli.

Hanuuman, Naakka ja Hyyppä tulevat vasemmalta. Hanuuman menee suoraan ruukkujen luo ja kurkistaa pariin niistä, mutta ei huomaa syrjemmällä olevaa viiniruukkua. Huokaa pettyneesti ja kääntyy ärtyisen näköisenä toisten puoleen.

UHU Olet rikkonut korkeinta, ankarinta paratiisimme lakia — — Olet koskenut ruttoisinta olet säästänyt ihmistä lemmen takia. Täst' alkaen kiinni sulle on Onnelan syli, paratiisista pois sinut ruoskitaan, päin vuoria, vuorten yli, päin alhoja vaivojen maan.

HYYPPÄ Se tyttö on mun! Älä kajoo, tai naamataulusi kahtia hajoo!

UHU

Mikä riivattu poika.

HANUUMAN keskinäytännöllä: Nyt kerraksi riittää sankaritekoja! On aika jo viettää peijaisia, nyt esille maljat ja maistimia, tuo juhlan sankari mereen heittäkää.

Siirtyy lähelle Inraa.

YÖKKÖ

Mut kourin kosketa ei! Pojat, riukuja tänne!

Pari apinaurosta ottaa luolan edestä riu'ut käteensä.

INRA hädissään Hanuumanille: Jos irti mun päästät, tuon ihmettä juomaa — tuon tulista, punaista, auringon luomaa —

HANUUMAN, Se vaikk' olis peevelin suomaa, tuo tänne tai kurkkuni kuivaa.

Hyyppä päästää Inran nopeasti.

INRA rientää sukkelasti Narkaan luo, vetää tämän huotrasta säilän, jota väläyttää auringossa.

Hei, ilmoja häilä, sa ihmisen säilä, nyt rintoja lyö, liha luista jo syÖ.

Kaikki muut pakenevat heti vasemmalle, paitsi Hanuuman, jona jää vasemmalle taka-alalle. Naakka palaa samassa ja alkaa vetää ukkoansa pakotielle. Tämä hidastelee ja vetäytyy vasemmalle arvokkaasti.

Täm' on salaman kärki, sen luonut on ihmisen järki!

Hanuuman ja Naakka katoavat kokonaan. Inra koskettaa kädellään miekan terää.

Kova, tuima kuin turma — — ihan toista kuin huultensa hurma.

Heittää miekan maahan, syöksyy Narkaan luo ja juottaa tälle kiireesti viiniä.

KIRRA oikealta, pelästyneenä pieni ruukku ja hedelmiä käsissä,

Taa louhikon lyyhistyimme ei rohjettu tulla — — Mut öljyt ja heelmät on mulla.

INRA voitelee nopeasti Narkaan kasvoja. Tämä herää.
Hän herää, hän herää!
Oi nouse, jo voimasi kerää —

Auttaa Kirran avulla Narkaan jaloilleen ja vievät häntä kainalosta tukien aikealle,

Sun vien minä turvaan — —
He tulevat taas, sen arvaan.

Palaa takaisin, ottaa säilän maasta.

Täss' ootan ja voimalla verisen tarvaan terin tuimin ma rintoja survaan.

Kääntyy oikealle päin.

Ylös vuorelle, urhot, nuolien heittoon, ja myrkkykyitä te tuokaa myötä Hui-ui, ho-hoi! Joko ryömitte taas peripelkurit louhikon peittoon? Hui-ui, ho-hoi!

ÄÄNET
Ho-hoi, ho-hoi!

KIRRA kurkoittautuu näkyviin oikealta:
Sun äänesi kuullen he saapuu!

INRA
Älä hoivatta heitä sa muukalaista.

KIRRA Ei tarvis miehestä surra, hän viinistä tointuu ja virkoo — —

INRA Mene luoksensa jälleen, eiköpä maista jo heelmäkin purra.

Kirra kattoo.

Hui-ui, ho-hoi!

ÄÄNET läheltä voimakkaasti:

Ho-hoi, ho-hoi!

INRA yksin, hurjassa riemussa: Mik' yltyvä voima, julma ja hyvä mun työntää ja kaartaa rintani luita? Ja otsa on kylmä ja kirkas kuin kulta. tämä otsa on aurinko itse! — — Oi täälläkö, mullakin ihmisen järki? Oi, täällä mun voimani syy! — Nyt vast' olen ihminen, nyt tunnen selvästi sen, Oman olentoni kautta ma nään — — Nyt taidan julmana nauraa päin peikkoja onnelan tään, nyt taidan kylmänä tuntea vihaa, nyt taidan julmana piinata lihaa jok' apinahoukan ja moukan — — — Ja vieläkin enemmän tiedän: Minä tiedän, ett' tultakin ihmeellisempi on rinnassa henkivä lempi. Minä tunnen, julmasta julmempaa minä tehdä voin, kun saalista saan, saan lempeni saalista puolustaa. Hui-ui, huk-huk, ho-hoi!

ÄÄNET valtavalla voimalla karjuen:

Ho-hoi, ho-hoi!

INRA oikealle, maata polkien:

Jo raivosta raikuu kalliöseinä!

Okapiikkinen ohdake, myrkkyyheinä

jo nöyrtyy, murtuu mun jalkani alle — —

APINAT kohottavat vasemmalla sotahuutonsa:

Ho-oh, ho-hoo, hö-öh, hö-höö!

INRA ilkkuen:

Sotahuutoja röhkii jo apinakansa!

APINAT

Ho-oh, ho-hoo, hö-höö!

INRA

Hui-ui, ho-hoi, jo vastaa kapinakansa!

ÄÄNET

Ho-hoi, ho-hoi!

Uhu, Hgyppä ja sitten Hanuuman, kantapäillä

Naakka ja Marakatti tulevat näkyviin.

INRA

Hu-hui, ho-hoi!

Hei, heimoni, nuolin pilveen

ne nahkurit peittääkää!

Nuolia sataa vasemmalta näyttämön yli oikealle.

Sisiliskoja tänne ja myrkkymatoja!

Kuuluu pari jymähdystä, kun vuorelta

heitetään oikealle ruukkuja.

NAAKKA kirkuen:

Hyi, kytä ja liskoja satoja!

Apinat katoavat.

INRA Ja naurulla ilkamailveen ne takaisin heittää.

Kuuluu vasemmalta rehevää naurua.

YÖKKÖ

Pojat, rantaman kautta se kierretään!

Apinat Yökkö etunenässä kiertävät taka-alaa luolaa kohti.

HANUUMAN

Sotahierimin hierretään!

NAAKKA

Mene kyykyssä päin, on varoa paras.

HANUUMAN astuen rehevästi luolaan päin:

Pidä itse sa varas!

Toki päällysmies

esimerkkiä näyttää ties.

INRA

Käsivarteni käärme on luikertavainen.

Ja tää, tämä säiläni suikertavainen, se lyö joka ruipeloruojaan — — Minä ihmisen poikaa suojaan!

UHU Kautt' autuaan tämän hammassarjan tuon riepotan pois tuon huulien marjan.

Yrittää lähestyä lyödäkseen Inraa.

INRA väläyttäen säiläänsä lyö Uhun takaisln, voitonriemuisena:

Teit' uhmaan otsani auringolla, oi, suurta on ilminen olla!

NARKAS rintää nauraen oikealta Inran luo:

Käy tiukalle liiaksi leikki tää!

Suo sillä, se merehen pyyhältää

nää leikkisät riitaveikot — —

Otaa miekan Inralta ja asettuu Inran eteen suojaxsi.

No, rynnätkää toki, pörröpeikot!

Oinas juoksee oikealta paava soihtu kädessä aina keskinäyttämölle asti. Apinat painuvat pelästyneinä yhtenä kasana yhä lähemmäs luolan suuta. Kirra oikealta jäätien syrjään seisomaan. Inra ja Narkas vasemmalle.

Minä uskalsin liekkien loihtuun,

Tulen vuorilta vangitsin soihtuun.

Nostaa soihdun korkealle, siihen katsoen:

Sen tein minä armasta muistain, san tein minä kuoleman suistain.

Huomaa apinat.

Kas, armasta apinasäättyä, sun vuoros loukkoon on häättyä — —

Menee soihtua heiluttaen apinoita päin, jolloin nämä vähitellen katoavat luolaan, Oinas voitonriemuisena niitä hitaasti seuratessaan:

Mit' uutta ja armasta auringon alla, sen väistätte pakenemalla. — Nyt taapäin matka on teillä!

Kaikki apinat katoavat luolaan. Oinas työntää pari riukua telkeeksi luolan suulle; joten apinat voivat vain raoista kurkistella.

Mitä tahtdon, sen taialla tällä mahdan. Joka luojan ja loukon ma täyteen ahdan poroporhoja teitä, ja pähkinämaat minä poroksi polton. He saporokkaat, joko häntanne käpristyy — —

Huomaa Inran ja Narkaan.

Mikä kalvakas otus — Ken olet?

Jo selvä tee tai naamasi kärventyy!

Lähestyg uhkaavasti soihtuineen.

INRA

Älä kosketa ihmisen poikaa!

Hän saapui pelastajaksi;

Tuli lempeni saajaksi ainoaksi!

OINAS raivostuneena:

Sen surmaan, poltan ja revin!

Syöksyy Narkasta kohti, mutta tämä lyö miekalla häneltä soihdun maahan, jossa polkee sen sammuksiin.

NARKAS nauraen:
Mut ei käy päinsä se hevin.

Uhkaa säilällään.

INRA Oinaalle: Mene pois! Sun tuomitsen pois, ikiajoiki kauvaksi täältä!

ONAS murtuneena: Jos rintani auki revitty ois, mut liekkini vieläkin hulmuaisi, en synkkään, näin minä huokajaisi.

KIRRA tulee Oinaan luo: Tulen vuorilta toit, ihan taivaasta asti, olet sankari suurin ja parhain! He palkitkoonkin sun katalasti, sun kanssasi lähden ja jälkeen vaivojen, harhain tulen löydämme taas, yli aution maan sen nostamme paistelemaan — —

INRA Jo vaikene. Tuomion alle. nyt saatan kaikki. Ja kuolemalle jok' ainoan apinahoukan ma heitän.

KIRRA Se laajalti, kuumasti paistain povet kenttäin kylmien avaa, elo viljava marroota sylistä havaa. Oi, onni on muualla, täällä ei, sydän julman Inran sen tuhoon vei — —

INRA Kuin nauranneet ois rujoa rampaa, he ihmismuotoa mun, heit' itseä korkeampaa, ovat herjanneet, ovat vainonneet — — Nyt meidän on vuoro, nyt meidän on vaino, nyt toisille harteille tämän paino.

HANUUMAN kurkoittaa yläruumiinsa riukujen lomitse: He, kuulepas kuitenkin tätäkin kuomaa, toki arvossa huomaa, ett' aatokset meillä kay myötämäkeä samaa. Tasan on toki pantava pähkinäpuut, tasan kaikki, ja kaikkea maallista hyvää saa sovuzsa jauhaa kaikkien leukaluut. Ja paljonko kullekin kuuluu eloa, jyvää, siit' olkoon mittana maha ja napa! — — Tää sopuisa perin on mittaustapa, ja samoin seikan sen Oinaskin laati, paratiisin kun uudeksi vaati.

INRA Tasan! Tasan saatte hyppysyet nuolla, matoliemet ja kaljat manalan puolla!

HANUUMAN Nää entiset herrat tietenkä häntänsä ratkoo, ja oikea mies ihan juuresta katkoo —

INRA

Äi' enää turhia lallata!
Ei enää lapsekas leikki, ei naurava raiku
voi mieltäni lientää ja vallata.
On lempi ja viha mun rintani kaiku!

HANUUMAN Papin hampaat loukkua lyö, jo Hyyppä kauhusta kynsiä syö ja kieltä vailla on Naakka, mit ihmettä häistäni saakka en nähngt ole — —

INRA julmasti: Paras sulloa pappi se niinisäkkiin ja mereen, krokodiilien kitaan! Ja toiset, sinne nääntyä häkkiin te saatte vaivassa kuolaman hitaan. Näin lempeni saalista puolustan, olen ihmisen morian!

Narkaalle:

Sun kauttasi, mies, unileikiksi vain oman entisen eloni kokea sain: Sydän lapsekas mun eli auringon säteilyllä, ja otsani selkeä silmä sen yllä kuin kuudan pieni tyynenä valvoi ja varjeli sydämeni tulta. Mut kerran se silmä nukkunut lie ja leikkivän sydämen multa sa veit, oi, sankari ihme ja ihana. Siit' alkaen sulle lempenä palanut oon, vihamiehille vihana Sult' opin, ett' otsani alla ei kuudan pienoinen valvo, vaan salama järjen, mi voittaa raatelemalla kuin isku sun säiläsi kärjen.

Hän lakkaa äkkiä puheestaan ja katsoo pelokkaana
ja odottavna, Narkaasta etääntyen:

Oi, ryöstäjä armas, jo jotain sano.
On vaiva mun olla näin sydäntä vailla —
Koko olentoni itselles ryöstä!
— Jo valtakunta on valmis vihani työstä.
Oi, astu ja hallitse meidän mailla.
— Tytär ihmisen olen, se sano!

NARKAS Perin inhimillinen apina olet! Sinä tottakin ihmistä apinoit: Olet sorja kun hurjana kapinoit ja pörröpeikkoja hännille polet, mut rumenet taas ja julmaksi tulet, kun entiset herrasi häkkiin sulet.

INRA Ah, Inrako ruma! Kuin ohdakeruoskalla raastat, kuin muutkin sa soimaten haastat.

NARKAS — Minä läksin maastani pois periaatteen tähden ja samasta syystä nyt täältäkin lähden.

Paratiisi tää täynnä on hälyä, ihan samaa kuin meilläkin lännen puolla. Joka puolelle täälläkin täytyy pälyä, joka haaralle houkkana häilää, ettei sais kylkeen kuoleman säilää ja manalan maljoja nuolla. — Toki myönnän, ett' tappelu teillä hauskemmin käy kuin meillä, mut eroa muuta ei näy — — Siis, luonnonlapset, vintiöt, viirupäät, niin hännättömät kuin hännäkkäät, hyvästi jääkää: Seutuhun yksinäiseen, miss' ei ole tarvis säiliä käytiä, eik' irvihammasta toiselle näyttää, mun täytyy jälleen etsiä tietä.

Oinaalle:

Mut, Oinas nuori, sankaritöin tulen vuorilta toit, sun palkita tahdon.

Sytyttää soihdun.

Taas soihtusi taulasta liekkiin löin ja sulle sen suon — —

OINAS syvän ihmettelyn ja oudon riemun vallassa:

Maan valloitan rajasta rajaan
ja antimet kaikki sun etehes tuon!
Ken lienetkin, sua soihtuni palvoo.

NARKAS

Ei kerjäläisestä hallitsemaan!
Mut ylpein on Inra, hän valtikan saakoon.
— Hei, hyvästi sisaret, veikot,
he, hyvästi apinapeikot!

Katoo nopeasti oikeealle.

OINAS

Nyt on aika on mun, nyt on retkeni aika.

Nostaa soihtunsa.

Ja tässä mun voittoni ainoa taika! — Mut tukkoon loukku ja tuimemmat teljet ett' estyy herrojen napinaeljet.

Kirralle.

Saat tultani valvoa hetken.

Antaa soihdun Kirralle, joka huoltaa sitä arasti pidellen ja ihmetellen, ja työntyy luolalle, jossa Inran ja Kirran dialogin aikana lisää luolan aukolle pari paksua puuta ja kääntää sen eteen valtavan kiven.

INRA joka koko ajan on seisonut hämmästyneestä murheesta sanattomana katsoo oikealle, Narkaan jälkeen:

Sydänparkani kauas hän vie — — veri suonista vuotaa ja valuu pois, kuin reväisty auki mun rintani oi, — — Mihin käykin sankarin tie — laill' uhrin ja teuraan, ma polkua ihmisen seuraan.

KIRRA

Oi, hullu, pyydä ja rukoile — —

INRA äkkiä ylpigtyen:

Ja kumarra, nöyry ja rukoile!
Mua rumaksi moitti, se valhetta on!
Vai tottako on, sa sano?

KIRRA

Olet kaunis, kauniimpi muita —
Oi, riennä, ma turvaksi läbden.

INRA puoleksi kiukussa, puoleksi itku kurkussa: Ah, Inrako ruma! Auringon nähden käyn kiinni sen tuhmurin sanaan, sen loikurinlaskijan kehnoksi, kurjaksi manaan.

Katoo oikealle.

OINAS on saanut kuntoon luolan telkeet ja ottaa nyt soihdun Kirralta.
Tule, Kirra, nyt tehdään jälkeä oivaa.

KIRRA

Ois Inralle suotava hoivaa —

OINAS Hän tointuu kyllä ja palajaa ja meiltä valtakunnat ja valtikat saa.

Lähtee vasemmalle.

HANUUMAN Kirralle, joka seisoo epäröiden: He, Kirra, mun lemmikkityttöni soma, oon tuossa paikassa kuoleman oma, jos et tuo suuhuni tilkaista juomaa, sit' ihmettä viiniä, auringon luomaa.

Kirra sieppaa ruukun maasta ja vie Hanuumanille.

Viel' etköhän aukoisi veräjäpuita.

KIRRA

En uskalia — — kiire on mulla.

Juoksee vasemmalle.

HANUUMAN ruukku käsissä, kurkoittaen päänsä näkyviin: Nyt tainnut on sittenkin mullistus tulla Tok' ennen jahtasi uros neitsyttä virmaa, oli lemmenkuherrus kainoa nakkailua, nyt urhojen jälkiä immet kirmaa, koko touhu on hammastelua, hakkailua.

Ryypää ahneesti.

Ka, mikäs siinä — — valinta vapaa — — tosin nurinpäin — — kai liekin se ihmistapaa.

VÄLIVERHO.

KOLMAS NÄYTÖS.

Näyttämö sama kuin edellisessä näytöksessä.

Syvä aamuhämärä.

HANUUMAN takoen nyrkillään telkeitä ja rytistellen näitä ankarasti:

Koko yön olen takonut hirteen nyrkkiä, mut turhaa tässä on yksin tyrkkiä — — pojat, tänne! Jos ois sitä joukolla työntää.

APINAT yrittäessään yhteisvoimin rynnistää telkeitä vastaan
Ho-oh-ho-hoo! Hö-öh-hö-höö — —

HANUUMAN rymyäänellä:

Ho-hoo jopas laukes!

Mut kylläpä tenäs — —

HYYPPÄ

Isä! Laukku jo aukes — —

HANUUMAN

No sopiiko laukusta nenäs?

HYYPPÄ

Se sopii kyllä, jo häntäkin sujuu!

Ryömii nopeasti aukosta ja keikahtaa seisomaan näyttämölle.

Isä, täällä jo kukkuu poikas.

HANUUMAN

Nyt urho jok' ainoa karkuun oikas!

MARAKATTI ryömii samoin laukusta ulos:
Ja Marakatti on tässä kuin kerä.

HANUUMAN

No, samalla tavalla loppuerä!

HYYPÄ juoksee luolalle ja vetää Naakan aukosta ulos:
Emo Naakka, no, nopsempaan. Mikäs tiukkaa!

NAAKKA

Takapuolelt' ol' liiaksi piukkaa — —

UHU tulee aukosta heti Naakan jälkeen: Sielt' ojenna, Yökkö, viel' leukaluu ja paimensauvani, jumala
Kuu, mi meidät pelasti hirviön kidasta.

HANUUMAN Yökölle, joka parhaillaan ryömii:
Älä, Yökkö, sa ähri ja hidasta!

YÖKKÖ

He, tässä on ukkeli ehjänä nenä — —

HANUUMAN

Ja kuningas viimeisenä!

YÖKKÖ

Tosin häntäni puuttuu — —

HANUUMAN yrittää turhaan aukosta:
Mitäs tämä? Mun mahani juuttuu!

HYYPÄ

On liian pieni so lovi.

HANUUMAN

Jaa, jaa, ei kuningas raoista sovi.
— He, työhön nyt koko miesten rivi,
pois eestä tuo sammalekivi.

Apinauroot ryhtyvät työhön ja saavat kiven vieritetyksi
alas ja aukon huomattavasti suurennetuksi.

NARKAS tulee väsyneenä ja ärtyisenä oikealta taka-alalta.
Apinat kyyristyvät oikealle.

Taas samako paikka on eessä!

Palaa taka-alalle, jolloin apinat pakenevat kyyryksillään vasemmalle.

Täm' on noitien peliä: koko päivän ja yön panen parasta neliä, kuin konkari riivatun vempelleessä.
Käyn polkua pitkin, se katkee alta kuin sauva ainoa sokealta. Haen tietä, mut eessä on vuorensinä ja
kolkkoja kumpuja, ketoja; joill' ainoa peite on palanut heinä ja viidakko kauhun, kahisten petoja.

Hanuuman rymäyttää telkeitä maahan ja astuu esille.
Säikähtyneenä karjaisten:

He-häh, ketä siellä?

Vetää säilänsä.

HANUUMAN hirmuisena vihassaan: Älä karju, mies, mua työlästä' on niellä! olen hännältä pisin ja
muutenkin karvallis. Sitäpaitsi, mun sappeni kiehuu, se ryöhää ja riehuu — —

NARKAS

Älä riehu mies, tahi säilästä saat!

HANUUMAN yhä hirmuisempana:
Ne lierohännät, ne koijarit peijakkaat!
Noin taattonsa jättää
ja lammaislauma pakoon mättää.

Aikoo rientää vasemmalle.

NARKAS työntää miekkansa eteen:
Jukoliste, sun säilällä survaan!

HANUUMAN Hyvä ihminen, miest' älä säilällä lyö, Minä kuulin kyllä, sen kärki niin kamala on kuin ihmisen järki ja rumasti ryntäitä syö. Käyn loukkoon kyllä ma takaisin.

Hanuuman menee riukujen taakse.

INRA kaukaa:
Hui-ui, ho-hoi!

NARKAS Koko yön läpi pääni on soinut tuo valitusääni. Kuin noidan laulu se kiehtoo ja kauhua rinnassa liehtoo — — Kuin kaikua Kalman, kuin hautojen tulta sitä pakenin yöllä, se seurasi yhä ja mielen vei multa — — Kun aamun hengessä vihdoin merisen tuoksun ma tunsin, jo heitin hulluna juoksun, — oli toivoa mulla sinapinsiemen — joka poukaman kiersin ja niemen ja ruuhtani rannalta hain: vain haavoihin jalkani sain.

Väsähtää vasemmalle, kivelle istumaan.

Kuin nälkäinen koira nyt tänne osuin ja apinapeikkoa viimeksi hosuin. Jos lie tämä paratiisissa-oloa, on autuus — lievästi sanoen — noloa.

HANUUMAN Noin pelkää vavisten ihmisenkin! Nyt nään minä todeksi senkin, ett' olennot kaikki on laatua samaa: jok'ainoa pelkää, jokaista kauhu lamaa. Nun apinalapseni pelkää tulta ja päivää tuo kammoo kuuta ja pimeänhäivää.

Aurinko nousee.

NARKAS
Valo auringon valahti tänne — —

Nousee seisaalleen ojentaen vartalonsa
ja rintansa kohti aurinkoa.

— Oi loimota päin, tuli hurja, niin poissa on pelko ja miel'ala kurja! Taas rantoja pitkin ruuhtani etsiskellen ja sitten pois meren selkiä keinuellen!

Aikoo lähteä.

INRA aivan läheltä
Hui-ui, ho-hoi!

NARKAS seisahtuen:
Taaa ääni se soi!
Mut suloisempi se nyt on kuullakseni — —

HANUUMAN
Se Inran on ääni, mun tyttäreni.

NARKAS nauraen
Sun kanssas ukkeli vetoa lyön,
ett' olin hulluna viime yön.
— Avull' Inran nyt ruuheni löydän.

INRA tulee vaataan oikealta taustalta, hyökkäävästi, kuin taisteluun vaatien:

Ruma onnko ma vielä, se sano!

NARKAS
Miks yöllä sä vuorilla huhuit?

INRA itkeväistä ivaa täynnä:
Kuin sielunpaimen ja apina puhuit
Mun rumaksi manasit,
ja houkkona ketojen heinää lanasit — —

NARKAS
Sano mistä mä ruuhtani hakisin.

INRA itsepintaisesti:
Ruma onnko ma? Oitis se sano!

NARKAS

Alä muistele niitä, ma leikillä pakisin.

INRA Ma näytän sun ruuhesi vanan, jos saan sulta vastaussanan.

NARKAS Sinä itsepintainen kakara, olet kirkas kuin kuutamon sakara.

INRA Sano, kaunis mulla on kirsikkasuu ja varsi kuin kukkiva santeiipuu?

NARKAS Kuin autuus hullu sun huultesi malo kuin päivä on silmies valo, sen vannon ja kunniasanalla takaan — —

INRA osoittaa voitollisesti nauraen merelle: He, katsopas, palkaksi valasi vakaan saat ruuhesi nähdä, jos silmäs on tarkka. Tuoll' ulapan sinervän puolla kuin vanhan Hanuumanin valtikkasarkka se pikkuruisena keinuu ja kelluu. Sen rannalta työnsin ma kiukuissani — — Mult' enää et pääse, mun armahani!

NARKAS raivostuen:
Tytärt' ihmisen ei ole katalampaa!

INRA yhä vvoitonriemuisena:
Eik' älyltä toista sen taitavampaa.

NARKAS tolkuttomana raivosta:
Voi, ilkkuja kehno, sa kurjasti teit.

Vetää säilänsä puoleksi näkyviin huotrasta.

Läpi sydämesi säilällä lyön!

INRA viattomasti: Ei sydäntä mulla, sen itse sa veit — — ja salaa teit sen veijarityön!

NARKAS neuvottomana: Mitä tehdä? Kuin lapsi hän vastaa, mun aasiksi naurulla lastaa — —

INRA vetää kummallakin kädellään hiussuortuvan esille ja kurkoittaa näitä kuin ohjaksia Narkasta kohti hullunkurisesti ilakoiden; Ja hapsilla somilla aasia ajaa.

NARKAS taas suuttuen: Sun orjaksi teen ja heimosi myötä ja sitten aamusta iltaan pitkin yötä te raataa saatte mun ruoskani alla — —

INRA innosta hehkuen:
Ah, ilolla ihanalla
sun orjasi olen —
— Koko olentoni itselles ryöstä.

NARKAS hullunkurisesti toivottomana: Tulen hulluksi aivan! Kallion kylkeen mun täytyy kalloni syöstä, en ymmärrä muuta — —

Syöksy oikealle etualalle.

INRA
Ja antaa Znralle suuta — —

Oinas ja Kirra kantaen soihtua tulevat mukanaan Naakka, Hyyppä, Uhu, Marakatti ja Yökkö, jotka kaikki muut paitsi Yökkö on sidottu hännistä yhtoen rykelmään. Yököllä on köynnösköysi oikean nilkan ympäri. Vangituita ohjaa köydestä Oinas.

KIRRA Inralle: Tätä soihtua peljäten apinat taipui sun valtahas, Inra.

OINAS Hanuumanin valta jo vaipui, hän vankina on ja joukkonsa myntä! Puun alla jok' ainoan, huusin ne sanat, he häntänsä riisui ja maahan heitti, kuin kynityt hanhet ja kanat sun nimehes vannoi ja soihtuni kautta.

KIRRA
Niin kuljimme, kunnes aurinko heräsi.

OINAS
Ja ahkera Kirra ne hännät kekoon keräsi.

INRA
Mit' aattelen kuomista näistä? — —

OINAS.

Nää karkurit sitelin hännänpäistä
ja matkansa käänsin myötäsukaan.
Ne tuomitse tahtosi mukaan.

INRA viitaten Narkaaseen, jonka Oinas ja Kirra nyt vasta huomaavat, iloisesti:

En tuomita voi, olen orja, ja herrani ihmisenpoika on sorja.

OINAS Narkaalle:

Sinä valtiaanako luoksemme palasit?

KIRRA

Ah, Inran vuoksiko tulla halasit?

OINAS

Nää tuomitse kaikki, sa valtias olet.

NARKAS Äläs, hetkinen malta. Kuin paistettu varpunen täällä on valta, se suoraan suuhuni lentää,
mut ei syötäväks kelpaa, ja vimattu nälkä on mulla.

KIRRA

Ei herkkuroasta puutetta sulla.

Rientää oikealle.

NARKAS

Ja valtaistuini? Se valmis on ihan!

Kumoo suurimman ruukuista ja istuu sille,
vetäen miekan huotrastaan.

Ma luulen, turha tässä on panna vastaan.

Kirra tuo reksun banaaneja, joista Narkas
ottaa yhden haukaten aimo suupalan.

Siis valta on mun ja tuomion käyttö, mut Oinaalle kuuluu käskyni täyttö.

Haukattuaan jälleen banaania kääntyy apinoitten puoleen:

Nyt kuulkaa, kuinka ma käskevä oon:

Joka häntä laumasta ratkottakoon!

Apinat päästävät nopeasti häntänsä, joten ne jäävät yhteen kimppuun Oinaan nuoran
päähän, siirtyvät taka-alalle.

YÖKKÖ päästettyään nuoran nilkastaan, itsetyytyväisesti:

Nään itseni kaikista viisaimmaksi, nääs, viisaus ennen muita mun häntäni raksi.

NARKAS

Mut hännät tarkasti talteen.

Oinas heittää rykelmän olalleen.

Niin kauan kun valtani kestää, tosin tahdon hännänkäytön ma estää, mut ei tulevaisia ennalta tiedä,
ei joka aika hännättömiä siedä. Mitä tulee muuten mun tuomiooni, en aijo olla ma ruoskiva skorpiooni.
Mut huomatkaa: sen vuoksi ja siksi teit' etten apinakuomia voi ilman rikosta ruoskalla suomia, mun
tulee konniksi, lurjuksiksi nyt teidät alkajaisiksi julistaa.

HANUUMAN astuu esille luolasta, häntä kädessä:

Toki kuningas ensimmäisenä tuomittakoon!

Hanuuman, patriarkka ja valtias oon.

Tulen tuomiolle ma selvin kielin:

Minä luovutan vallan, mut häntää en,

jota käyttää eukkoni parhaaksi mielin.

Jos Naakka ei salli mun maistella,

täll' arvon hännällä aijon ma vastaan taistella.

NARKAS hohottaen: Jos hillitset eukkosi napolisemasta, kas, silloin oot sinä valtias vasta, ja eläkkeen

jalo mielesi ansaitsee. Siis: hännällä Naakka nöyräksi tee.

Osoittaa Hyyppää.

Mut tuossa ken killisilmä ja viurunaama?

OINAS Hän Naakan on saama ja kantaa nimenä Hyyppää.

NARKAS

Kai isältä eläkkeen ryyppää?

OINAS

Jos ei kylliksi kuria saa.

INRA

Hän Kajjalle naitettakoon!

Se tyttö on tuima ja kiukkuinen.

NARKAS

Tää selvä on: avioon hänet laitettakoon.

OINAS Ja tästä on Marakatti, mies nokkela aivoilta oivilta, ja ryyppyssä kestävin teikari koivilta.

NARKAS M luulen, hän tartvis on urkkijakuntaan ett' alamaiset rauhassa untaan saa levätä hurskasta, uskollista.

Osoittaa Uhua.

Ja tuossa on pappi, sen naamasta näkee Mun lempeä mieleni käkee sinut tuomita armahtamatta. — Mut turha lie rangaista parantumatonta. Siis lievä on tuomios tällä erää: Vain tuliset hiilet päällesi kerää ja vuorilla erakon teitä sa kulje.

Uhu lähtee oikealle.

Mut oppisi aarteet visusti kaikilta sulje!

Osoittaa Yökköä.

Ja tää, joka arveli itsensä viisaimmaksi, täst' alkaen mainittakoun hänet tuhmimmaksi.

Uhu kuutamouvoineen synkkänä oikealle. Narkas pistää säilän huoteraan ja alkaa järsiä banaaniansa.

No, jaa — minä myönnän ett' uutuus viehättää,
Kuten valta ja valtiasherkut nää —

Ponnahtaa roimasti pystyyn.

Pojat, tyttäret, riemuitkaa!

Nyt jokainen laulaa, tanssia, kirmata saa.

Vilkasta liikehtimistä.

OINAS astuu Narkaan eteen: Anon sulta ma palkaksi vaivojeni hänet ainoan, joka haasteli lohdukseni, kun lyötynä maassa ma makasin. Ma kerran Inraa lemmin kuin jumalatarta: Hän kiihti mun mieleni sankaritöihin, hän syöksi mun mieleni murheenöihin. Kun saavutin tulisen soihdun, hän kylmänä sammutti rintani loihdun. Mtit' ollut ol' lempeni, selkeni selväks: Kun tähtensä lemmenuskassa valvoim, vain sankarihaavetta kauttansa palvoim. Mut syttyipä silloin lienteä tuli, tuli Kirran sydämen lempeän, johon tuskani tyyntyi, uupui ja suli. Hänet tahdon ma riemukseni.

NARKAS Kuin sininen lotus on rannalle paistelevalle, niin kallis on Kirra miehelle taistelevalle. Niin olkoon lempenne luonnonraitis kuin kauneus Kirran — —

Lähestyy apinoita, jotka ovat siirtyneet yhdeksi ryhmäksi taka-alalle.

Pois murjaammuoto. Nyt alaa riemu ja rymy, nyt aklaa tanssi ja jymy.

Järjestelee apinoita piiritanssia varten.

Hanuumanin siipaksi Naakka.

Liittää näiden kädet yhteen.

Marakatista Hyyppään saakka jok'ainoa apinapiiriin.

Edellisen repliikin aikana on Kirra tarttunut Oinaan käteen ja vetänyt onnensa ilossa luoksensa myös Inran.

INRA onnesta osattoman murtuneella mielellä: Ei sanaa mulle, ei katsettakaan minä riutua toivotta saan.

KIRRA

Ei ei, sit' en uskoa voi!

INRA yltyvällä tuskalla:
Minä lähden pois, ikiajoiksi pois!

Kääntyy hoiperrellen kobti oikeanpuoleista polkua.

KIRRA hädissään Narkaalie:
Oi, valtias, saavu, hän pakenee!

NARKAS Inralle, jota turtuu paikoilleen: Ei lemmessä murhe haihtuva pahaa tee! Tule tänne, ma voitetuks tunnuztaun. Nyt pksinäiseen saarehen haun mina sikseen heitän ja myönmän: Periaate ja yksinäisyys, se sama lie kuin narrius, yltiöpäisyys.

INRA jo vaisusti pyytäen, riemuiten:
Tytär ihmisen olen, se sano!

NARKAS iloisesti:
Sull' onhan ainakin ihmisentyttären jano.
Olet paratiisin kaunehin kana,
ja kaunein sulla on kuherrussana.

Avaa sylinsä.

INRA
Hui-ui, huk-huk, U-iiii!

Syöksyy Narkaan syliin.

NARKAS
Lie turha mun lempeä vastaan panna,
kun aallot ei mua ruuhetta kannan.
Olet lyönyt mun, olet voittanut ihanasti.

HANUUMAN rehevästi: Hanuumanin pojat ja tyttäret, nyt vuotaa seesami päivästä päivään asti.

VÄLIVERHO

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK HANUUMANIN TYTÄR: 3-NÄYTÖKSINEN APINAKOMEDIA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR

ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.